JAVA-BODE.

[NIE]UWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

[.]°. 1858. **Zaturdag, 9 October.** N°. 81.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co. en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam***.

[P]er half jaar voor *Batavia*...................... *f* 12,50.
„ „ „ „ *Java*........................ „ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
[De] betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

[...]Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

Ontslagen:

[Op] verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt [op] pensioen, de binnenregent van het Chineesch hospitaal te [Bat]avia *J. P. Koch.*

Benoemd:

[Tot b]innenregent van het Chineesch hospitaal te Batavia, de klerk [bij] het collegie van boedelmeesteren aldaar *A. W. Abrahams.*

Tijdelijk Gesteld:

[Ter be]schikking van den resident van Bantam, om met de werk[zaam]heden van posthouder te Tanara te worden belast, de [ambt]enaar op nonactiviteit J. *F. van der Loo*, laatst ontvan[ger] der inkomende en uitgaande regten, tevens haven- en [pak]huismeester te Benkoelen, onlangs van verlof uit Neder[land] teruggekeerd.

Schutterijen, enz.

[B]IJ DE SCHUTTERIJ TE PASOEROEAN,

Ontslagen:

[Ui]t wegens vertrek, de kapitein *H. Calicher* en de eerste lui[te]nant *P. J. Blok.*

Benoemd:

[Tot ka]pitein, de eerste luitenant *D. de Clonie Maclennan.*
[Tot ee]rste luitenants, de tweede luitenants *C. H. van der Eb* en [.] *H. Weijermans.*
[Tot tw]eede luitenants, de sergeant-majoor J. *A. van Amersfoorth* [en] de schutter *G. J. Arendsen Hein.*

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

[De d]irecteur der posterijen te Batavia maakt bekend, dat, aan[staande]n Woensdag, den 13den dezer, postpakketten voor Japan [zullen] worden gesloten per *Gelderland*, kapitein *[G]rab Hellingman.* [De] daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd [te W]eltevreden tot 5 uur, in de stad tot 4 uur 's middags.

Overvoer van Steenkolen.

[De d]irecteur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze [bekend], dat door den resident van Soerabaija, op Dingsdag den [..O]ctober a. s., aldaar eene openbare uitbesteding zal worden [gehoud]en voor den overvoer van Onrust of van Soerabaija, ter [keuze] van den aannemer, naar Riouw, van twee honderd ton [steenk]olen.

[De] resident van Batavia maakt mits deze bekend, dat, op Za[turdag] den 23sten dezer, des morgens te 10 uren, ten zijnen bu[reele p]ublieke uitbesteding zal worden gehouden voor de levering [der b]enoodigde zoutmaten, ten dienste van het civiel departement [gedurend]e 1859.

VENDUTIEN.

[Op] Maandag, den 11den October, wegens vertrek van den heer [R. D]eschaux, in Gang Chaulan, door gebrs. *Roselje & Co.*

[Op] Dingsdag, den 12den en Woensdag den 13den October, voor [het] huis van Zijne Excellentie den luitenant-generaal *de Stuers*, [door C]assalette *& Co.*

[Op] Dingsdag, den 12den October, door *John Pryce & Co.*, op [het H]eemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris.

[Op] Donderdag, den 14den October, wegens vertrek, voor het [hu]is van den heer *Simons*, Gang-Patjenongan, door *van Sloo[ten,] Morgan & Co.*

[Op] Vrijdag den 15den October, voor het commissiehuis van [.] *Roselje & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den Chinees *Jauw Sielong.*

Door de ag[e]nten der Soerabaijasche wees- en boedelkamer te Probolingo, van wijlen den Chinees *Kwat Tjinkwie.*

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 6 tot en met den 8 October 1858.

HOTEL DER NEDERLANDEN. A. P. Sandberg, van Samarang. — B. J. Koster, van Idem. — J. B. Koster, van Idem. — D. Grévelink, van Singapore.

HOTEL DES INDES. M. van Stockum, van de Reede. — M. Harti, van Idem — Hofstede, van Soerabaija. — L. J. Koops, van de Reede. — Bottado, van Buitenzorg. — Monez, Mev. Monez en 1 bediende van Bandong. — P. Bizet, van Frankrijk. — W. F. Kneitscher, van de Reede. — W. Hayenius, van Buitenzorg. — S. Elsenius Graff, van Meester-Cornelis. — Rijk, van de Reede. — Nanhuijs, van Singapoere. — Croone, van Idem. — Scott, van Idem. — W. Howadaille van Idem. — L. van Geelkerken, van Batavia. — C. J. Rotgans, van Idem. — H van Oordt, Buitenzorg. — A. J. Anderson, W. E. Blasie, van de Reede. — D. Boelhouwer, van Nederland. A. Coter, van de Reede. — J. H. Gronovio, van Idem. — Jhr. Brantsen, uit het Hospitaal. — Mr. W. A. Bergsma, van Samarang. Deschaux, van Batavia. — F. de Meester, van Nederland — A. Graad van Rogge, van Idem. — H. Dandsberg, van Samarang. K. F. Adams, van de Reede. — J. A. Roell, van Idem. — F. W. Voswinkel Dosleben, van Idem. — J. Adser, van Idem.

HOTEL WILLEM II. A. Lina, van Onrust. — F. Smeets, van de Reede. — R. Hendriks, van Buitenzorg. — de Haan en echtgenoot van Onrust. — Boshart en echtgenoot van Idem. — de Hoog, echtgenoot en twee kinderen van Idem.

JAVA HOTEL. L. Bijl, van Tagal. — J. F. A. Rapp, van Nederland. — P. C. Teengs, van Tagal. — A. F. Schrewelius, van Weltevreden. — A. F. Proisen, van Rio Janeiro. — J. B. Kurltell, van Geelong. — A. Aronstein, van Tagal.

Advertentiën.

Ondertrouwd:

OWEN MAURITS ROBERTS VAN SON
met
MARIE SCHABBE.

ROTTERDAM, 18 *Augustus* 1858.
Eenige kennisgeving. (2921)

Getrouwd:

Jonkheer PAULUS ANNE VAN BERESTEIJN,
met
ELDINE ALDEGONDE GAIJMANS.

BATAVIA, 6 October 1858. (2956

Bevallen van eene DOCHTER, *M. Woesthoff* geboren *Muller.*

RIOUW, 3 *September* 1858. (2949)

Zeer voorspoedig bevallen van een' ZOON, *M. de Bruijn*, geb. *Ontrop.*

BANJOEMAAS, 30 *September* 1858. (2935,

Bevallen van eene DOCHTER, *L. F. van Boeckholt. Propping.*

BATAVIA, 3 *October* 1858. (2893)

Bevallen van een' ZOON. *A. C. C. Knaud*, geboren *Fisser.*

BATAVIA. 6 *October* 1858. (2940)

Op den 25 Julij 1858, overleed te Amersfoort onze veelgeliefde Moeder en Behuwd moeder Vrouwe *S. C. van Bockom Maas*, geboren *Hessius.*

W. S. N. VAN BOCKOM MAAS.
J. M. VAN BOCKEM MAAS,
Lammers van Toorenburg.

REMBANG, 28 *September* 1858.
Eenige kennisgeving. (2909)

Op middernacht van den 28sten heeft het den Almagtigen behaagd tot zich te nemen, na een lang en smartelijk lijden van acht maanden, onze zeer geliefde vrouw en dochter *Lucy O. Bouwmeester*, in den jeugdigen leeftijd van nog geen 22 jaren, ons nalatende twee kinderen. nog te jong om hun verlies te beseffen.

SOERABAIJA, M. BOUWMEESTER.
29 *September* 1858. W. J. F. DUDMAN.
(2899)

Op den 29sten September overleed na een lang en smartelijk lijden, mijne geliefde Echtgenoot, *Johanna Louisa Hamar de la Bréthonière*, in den ouderdom van 44 jaren.

E. E. CARON.

KLEPOE, 1 October 1858.
Eenige Kennisgave. (2905)

Op den 3den October jl., overleed na een kortstondig lijden, mijn geliefde echtgenoot *J. P. F. Sijthoff*, in leven Posthouder te Tanara, diep betreurd door mij en mijne zes kinderen en verdere familie betrekkingen.

Wed. J. H. SIJTHOFF.
geboren *Meijer.*

BATAVIA, den 9de *October* 1858. (2955)

VENDUTIE

Op Maandag den 11 October 1858.

wegens vertrek:

ten huize van den Heer *R. Deschaux*, in Gang Chaulan (nabij de Brug),

door **Gebr. ROSELJE & Co.**,

van eenen netten inboedel, bestaande uit: Canapé's, Fauteuils, Stoelen, Consoles, Tafels, Kasten, Ledikanten, Spiegels, Lampen, Schilderijen, Serviezen, Zilver-, Pleet- en Kristalwerk, Rijtuigen, Paarden, Timmermans- en andere gereedschappen, Bloemen in potten etc.

Op Zondag te voren te bezigtigen. (2915)

Op de Vendutie

van Dingsdag den 12den October,
zullen de ondergeteekenden mede verkoopen:

Drie Europesche
KOEIJEN MET KALVEN.

(2945 CASSALETTE EN Co.

[De] misdaad der ouders zal bezocht worden aan de kinderen tot in het derde en vierde lid!

EENE GESCHIEDKUNDIGE NOVELLE. (*vervolg.*)

[Het] volk liet echter geen juichtoon hooren, het [sloe]g geen acht op de schoonheid, op de jeugd, op de [bevall]igheid zijner nieuwe koningin, het zag slechts [den] gehaten rozenkrans in hare handen, dat bij de [Prot]estanten zoo verachte teeken van haar geloof. Maar [uit] de geopende vensters en van de balkons en bordes[sen] der paleizen en hôtels, werd zij met de levendigste [vreu]gdekreten begroet en duizende stemmen riepen als [om] strijd: »Leve! lang leve onze koningin! heil haar [in o]ns vaderland!"

[De] jeugdige *Henriette Maria* was gelukkig; het streelde [haar] trotsch gevoel, door zoo vele duizenden gehuldigd [en] vergood te worden; zij geloofde aan de opregtheid [der] heilwenschen, maar spoedig zou zij ervaren, hoe [ijdel] hare begoocheling was.

[T]wee ruwe varensgasten, die zich tot digt bij het [rijtu]ig der koningin hadden weten te dringen, kregen [twist] over hunne plaatsing. In hunne woeste drift [niets] ontziende, grepen zij elkander aan en begonnen [een] barbaarsche engelsche vuistgevecht. Onstuimig had[den] zij zich tusschen de wapenkoningen en het konink[lijk]e rijtuig geworpen, zoodat de optogt gestremd was. [Th]ans moest *Henriette Maria* den smaad verduren, dat aller blikken zich van haar afkeerden, om den uitslag van het vuistgevecht te zien. Maar deze schimp was niet genoeg; het schandelijk schouwspel zou een voor haar vrouwelijk gevoel allerakeligst einde nemen. Een der ruwe gasten greep den anderen bij de borst, tilde hem in de hoogte en smeet hem toen met zoo veel geweld tegen de straatsteenen, dat zijn bloed en hersens tegen het rijtuig spatten; de vurige rossen werden schichtig, begonnen te steigeren en wilden aan het hollen slaan en slechts met de grootste inspanning gelukte het den stalknecht hen staande te houden.

Terwijl dit voorviel, had men het lijk onverschillig opgenomen en, daar er geene ruimte was, om het door de menigte heen te dragen, over de hoofden der toeschouwers weggevoerd. De moordenaar nam bedaard de plaats van zijn slagtoffer in, als ware er niets gebeurd, zonder dat iemand hem dit belette of zijn schanddaad onder het oog bragt.

De togt stelde zich weder in beweging; het gelaat der koningin was doodsbleek; met moeite kon zij een aanval van bezwijming onderdrukken. Om het verminkte lijk, of den nog afschuwelijker moordenaar niet langer te zien, keerde zij zich om en ontwaarde een man met holle wangen en oogen, die in hunne diepe kassen gloeiden, welke zijne blikken onafgewend op haar gevestigd hield. Welk eene uitdrukking, welk eene taal lagen in die oogen! 't Was als spraken zij eene nooit te verzoenen beschuldiging tegen haar uit; eene rilling voer haar door de leden. Zij kon zich niet herinneren, dat spookachtig gelaat immer te hebben aanschouwd, maar een onverklaarbaar gevoel fluisterde haar in, dat deze mensch met haar noodlot in een gruwzaam verband stond.

De togt ging verder; weder klonken de juichtoonen: »Heil! heil onze schoone koningin! Dat zij leve! lang leve!"

Als eene bespotting ruischten haar deze woorden thans in de ooren, zij besefte reeds de valschheid dier toejuichingen.

Plotseling werd het gedrang sterker, op de balkons en aan de vensters werd het stil, maar het volk werd luidruchtig; het gepeupel verbrak zijn hardnekkig zwijgen en een vloed van verwenschingen stroomde van aller lippen. Op wien doelden die hartstogtelijke bedreigingen van het ruwe graauw? Hij naderde, de eigenlijke beheerscher van het magtige *Albion*, de hertog *van Buckingham;* hem golden die vervloekingen van het britsche volk. Wel verre van daarvoor terug te deinzen, was hij er prat op, bij het gepeupel gehaat te zijn.

Met woeste vaart rende hij door de digt te zamen gepakte menigte, zonder zich te bekommeren, of de hoeven van zijn paard iemand letsel toebragten; hij wilde het koninklijke rijtuig bereiken, om de jeugdige

VENDUTIE

Op Dingsdag en Woensdag 12 en 13 October,

voor het woonhuis van Zijne **Excellentie den** Luitenant-Generaal, Jhr. F. V. A. RIDDER DE STUERS,

wegens vertrek:

door Cassalette & Co.,

van WAGENS, als: een zeer goede en uiterst gemakkelijke Reiswagen, eene elegante Koets, een Coupé, een Tentwagen en een Toerwagen, allen van Europeesch fabrikaat en zeer goed onderhouden, Tuigen voor 2 en 4 paarden met pleet gemonteerd, Heeren- en Dames-Zadels, verder van 5 spannen zeer deugdzame en hardloopende Paarden, een volkomen gedresseerd Rijpaard, boodschap of jon. ens paarden, eene collectie Bloemen in potten, ijzeren Tuinbanken, Martevanen, Leksteenen,

voorts:

van **eenen keurigen en goed onderhouden Inboedel, alles massief,** bestaande meest uit Mahonij-, Ebben- en Wortelhouten Meubelen, groote Spiegels, Schilderijen, porceleinen Serviezen, fijn Kristal- en Glaswerk, Zilverwerken, Pleetwerken van Christophe, enz. enz. te omslagtig om alles te vermelden.

Op Zondag, den 10den October voor een ieder te bezigtigen.

Regeling der Vendutie.

Dingsdag den 12den: Wagens, Paarden, Tuigen Bloemen, Dispensgereedschappen, enz.

Woensdag, den 13den: de inboedel en al het overige binnen 's huis. (2914)

HOUT-VENDUTIE.

Op Dingsdag den 12den October 1858,

op het Heemradenplein, door

JOHN PRYCE & CO.,

à 2 pCt. Vendu-Salaris,

van groote

DJATTIEHOUTEN BALKEN.

(2936

VENDUTIE

Donderdag 14 October 1858,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den heer Simons, *in den Gang-Patjenongan door*

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van eenen netten inboedel bestaande uit: Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafel-lampen, Stoelen, Banken, Kasten, Ledikanten, Tafels, Zilver-, Glas- en Aardewerk, Martevanen, Wagens, 4 spannen goedgedresseerde wagenpaarden, Tuigen, Bendies. etc.

(2957)

VENDUTIE

op Zaturdag den 23sten October 1858,

zal ten bureele van den

Adsistent Resident van Buitenzorg,

ten 11 ure precies

op publieke Vendutie worden verkocht:

HET LAND KEDONG BADAK

gelegen in de Adsistent Residentie ***Buitenzorg.***

Veil condition liggen ter inzage op bovengemeld Kantoor en bij de Ondergeteekenden

(2946) JOHN PRIJCE en Co.

Vendutie

Op Vrijdag, den 15den October 1858,

voor het Commissiehuis van

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van **Kramerijen,** Aardewerk, **Manufacturen,** Koek, **Parfumerien,** Porceleinen Vazen, do: **Tafel-Serviesen,** Regenmantels, **Reiszakken,**

voorts:

een factuurtje **fraai Fleetwerk,** bestaande uit Lepels en Vorken, Olie- en Azijn-, Likeur- en Zuurstellen, Botervlootjes, Broodmanden, Bladen, Bloemvazen, etc., etc.

alsmede voor Rekening van belanghebbenden:

eene partij **gave Provisiën,** aangebragt van ***Amsterdam,*** per **Doggersbank,** kapt. ***J. P. Merkhoven,*** en bestaande uit Groentens, Wild, Vleeschen en Zuren, welke bij geassorteerde kavelingen zullen worden verkocht. (2960.

S. B. VAN KLEEFF & CO.

Passer Pisang en Rijswijk.

GRASBOTER,

Merk **A. VAN DER LEEUW.**

(2911)

BOMBAY UIJEN,

bij

2908) REHLING EN EKSTRÖM.

PHOTOGRAPHISTEN.

Machienen voor Photographie en Stereoscopie

van diverse grootte en fabrikaat, Saxsisch, Canson, Whatmann's en meerdere soorten, ongeprepareerde en geprepareerde Photographie papieren, Colodium, Nitr. Argentum, goud- en zilveren Schelpjes, Verwdoozen, staande en leggende Porceleinen en Gutta Percha Crevettes, vele zeer elegante soorten Passe Partouts en moderne Lijsten, en verder alles tot dit vak behoorende, is voorhanden in het

Magazijn van Kantoorbehoeften (en gros) van

A. JACOBS,

(2903) *N. Z. Voorburgwal te Amsterdam.*

De trekking der

GELD-LOTERIJ

groot *f* 100.000.—

ten behoeve van den

SAMARANGSCHEN SCHOUWBURG

en de

MUZYK-VEREENIGING ST. CECILIA,

zal plaats hebben

Op Donderdag den 14den October,

des morgens ten 9 ure,

in het Locaal van den Schouwburg.

(2906)

---

423 vaten

AMERIKAANSCH MEEL.

Te bekomen bij

2910) B. KOPERSMIT EN Co.

Pas Ontvangen:

Echt Haantjes Bier in $^1/_2$ Kruiken, nieuwe Hammen, Rookvleesch, Dessert koekjes en andere soorten van Biscuit, zoomede:

Baour Roode Wijn en andere fijne Wijnen.

bij

TIO TJIANGHIAN.

(2934) *Bazaar Baroe.*

H. M. van Dorp *te Batav*

Ontvangen een uitgezocht factuur *P*

en *Hollandsche*

ZILVERWERKEN,

bijzonder voor *Cadeaux* geschikt, als: Cristal **kermandjes, Sigarenstellen, Salad Vork, Soep-, Taart-, Visch- en F Kinderlepel en Vork, Theelepeltjes, strooijers, Suikerscheppers, Vle Zuurvorkjes, Cachetten** met ivoren **Flacons, Theegarnituur, Lepelmandj**

Alles keurig en smaakvol bewerkt.

Weder Ontvangen:

Een Factuur

GOUDWERKE

als:

Parures, Demie Parures, Broches met **Lava** en **Camées,** Koralen **Armbanden liers, Medaillons, Manchetten** en **knoopjes.**

Bij

OLISLAEGER,

(2927) *Juwelier en Goudsmid. Rij*

TOKO RIJSWIJK.

Ontvangen:

Europeesche leidsels, voor 1, 2 en 4 p **Krimkaarten** in doosjes en op snee verg ook andere fijne **Whistkaarten, Rappé** zeer fijne **Present-koppen** en **glazen.**

(2922) J. C. SAIJ

Per „*Madura*" ontvangen:

ECHT HAANTJES BIER VAN REND

Versche Hammen,

GRASBOTER,

Merk ***A. van der Leeuw.***

(2951) ABEELEN, DENNISON

BESTE GUANO,

bij kleine kavelingen.

Adres

(2963 BUIJS, JACOBSEN

Verkrijgbaar:

PALEMBANGSCHE WIPSTOELEN,

bij

(2962) BUIJS, JACOBSEN EN

Verkrijgbaar:

Alle soorten van

KOORDEN en KWASTEN, GARNITU

voor Geldbeurzen en CANAPÉ-KUSSEN

alsmede alle kleuren van

KNOOPZIJDE, GOUD- EN ZILVERDRA

bij

L. KUIJK,

(2947) **Passementwerker.** — ***Passer***

Bij ZAKARA & AUDIN

Verkrijgbaar: Engelsche Veeren en Assen, Reis Veeren en Assen, Lakens, Passementen, Catoline, Kap- en verlakt Leder, Voetkleeden, Marok Lantaarns, Wagen- en Tuigen-Ornementen, Laque mine, Carmin superfijn, Outremer of ligt- en do blaauw en verdere Wagenbehoeftent.

---

gemalin zijns gebieders met zijne vleijerijen te overstelpen, want de wellusteling had het in zijn overmoed gewaagd, met zondige wenschen tot zijne koningin op te zien. Bijna had hij het rijtuig bereikt, toen zich een angstige vrouwenkreet deed hooren; zijn paard had een kind vertreden. De moeder boog zich, om het kind op te heffen, doch zeeg bewusteloos neder, toen zij slechts een bebloed en verminkt lijkje aanschouwde. Een ander nam het kind in zijne armen en hield het der koningin voor oogen. Het was weder die man met zijne holle wangen, met zijne vlammende blikken. Thans was haar moed verdwenen; sidderend keerde zij het gelaat van den vreeselijken man af en sloot de oogen. Te vergeefs! altijd zag zij hem, en slechts hem, hem alleen.

Dweepzucht.

Eenige dagen waren verloopen; *Henriette Maria* had haar moed, haar zelfsvertrouwen terug gekregen, maar hare opgeruimdheid en luchthartigheid hadden haar verlaten. Haar echtgenoot was met zijn invloedrijken gunsteling op de jagt; in droevig gepeins verdiept, zat zij in hare slaapkamer. Hier was alles juist zoo geplaatst en gerangschikt, als in het stille vertrek, waar zij eenmaal de gelukkige dagen der kindschheid doorbragt. Even als hier stond ook daar hare sponde, even als daar prijkte ook hier in de nis het heilige kruisbeeld; de meubelen waren dezelfde, die haar door de herinnerig der jeugd waren dierbaar geworden; voor de hooge boogvormige vensters, met dezelfde veelkleurige ruiten, bloeiden de zelfde bloemen in dezelfde vazen. En toch bevredigde haar dit bedrogspel niet; het riep slechts droevige herinneringen in haar geheugen en verried maar al te duidelijk, dat zij niet langer in het geliefde vaderland, in het schoone Frankrijk was. Het leven vlood hier ernstig voort, hare bloemen verwelkten, voor dat zij aan de knopjes ontloken waren. Als zij het venster opende, stroomden haar niet de welriekende koeltjes van het heerlijke *Provence* tegen, een koude vochtige mistdamp blies haar in het aangezigt. Zij zag niet meer de fraaije landdouwen, noch hoorde de luiten der forsche herders en den vrolijken zang der herderinnen, maar het woeste getier van een volk, voor welks ruwheid zij huiverde. Het meest griefde haar echter, dat haar kostbaarste goed, het roomsche kerkgeloof, hier niet erkend en geëerd, maar gehoond en bespot werd. De arme dweepster dacht, dat al het vreemde, al het akelige van dit land daarin zijn oorsprong vond, dat de menschen niet eveneens baden, niet hetzelfde geloofden als zij. In hare verblindheid besloot zij alles aan te wenden, om het volk tot het geloof terug te brengen, dat zij als het eenige ware vereerde.

Terwijl dit even groote als vreeselijke besluit in hart der jeugdige koningin ontkiemde, was eene sch jonkvrouw de kamer binnengekomen en had zich lie vol aan Henrietta's voeten neêrgevlijd. Doch deze speurde de komst harer dame niet, totdat deze be stellende vraagde: »waarom is mijne meesteres zoo stig, zoo vol gedachten, wenscht zij weder naar vaderland, naar het schoone *Frankrijk* terug te ren?"

De koningin rigtte de knielende op en deed haa een vouwstoel aan hare zijde plaats nemen. »O Maria!" zeide zij, »ik dacht in dit oogenblik niet het verleden, ik dacht aan de toekomst, die mij heilspellend schijnt. Ook gij hebt het zondig bes van dit volk opgemerkt; hoe onze kerken ledig en heiligd zijn, hoe de priesters van ons geloof wo verguisd en vervolgd, hoe alle beelden van heiligen zelfs van den Verlosser der wereld worden vert en geschonden. Van daar de achteruitgang, de di val van dit volk: van daar zijne misdaden, zijn tw spalt, zijne onvatbaarheid voor alles wat goed en is. Het haat mij, omdat ik bid, wanneer het zijn in brasserij en ontucht doorbrengt, om dat ik vast boete doe, omdat ik, zonder twijfel en zonder mij zondige navorschingen en spitsvondige haarkloverij te verdiepen, geloof aan de oppermagt en onfeilbaarheid van den opvolger van den Heiligen Petrus, als

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

LUNDI, 11 Octobre 1858.

...ième représentation du sixième mois de l'abonnement.

Lucie de Lammermoor.

Le Directeur-Gérant,
VAN KINSBERGEN.

RESTAURATIE.

...des morgens 6 uur verkrijgbaar: BOUILLON, ...en THEE, en blijft geopend tot des avonds 6 ...uitgezonderd Zon- en Feestdagen.

F. TENTEE,
Joukes.

RESTAURATIE.

Woensdag, 13 October.

Erwten Soep.

F. TENTEE, geb. *Joukes.*

LET WEL!

...ongen door eene met de laatste Mail **onver...e ontvangen tijding**, verzoekt de onderge...de alle heeren voor wien en ten wiens behoeve ...eeniger zake zich als ***borg*** heeft gesteld, om ...den tijd van drie maanden, van af heden gere...zich van andere borgen te willen voorzien, ten ...zich zelven voor eventueele moeijelijkheden te ...aren.

A. E. KLÄRING.
...JOCARTA, *den 27sten September* 1858. (2900)

Wordt Gevraagd,

...aand die voor eigen rekening en risico, onder be...ke borgstelling, genegen is koopmansgoederen in ...issie te ontvangen, en daarmede handel te drij...als reizend handelaar, tegen eene nadere te maken ...e overeenkomst.

Adres
...97) H. M. VAN DORP.

Wordt te Koop gevraagd:

...HURST CHINESE ENGLISH DICTIONNARY,

Uitgegeven te Batavia.

...es: *Bureau Java-Bode.* (2894

...KOOP Een **HUIS** en Erf met klapperboomen beplant.

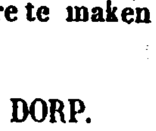

Adres
H. M. VAN DORP.

...KOOP OF TE HUUR

Een huis op Rijswijk, zeer geschikt voor Toko, thans geoccupeerd den heer *J. Schmidt*, Mr. Kleermaker.

Adres
CASSALETTE EN CO.

Bij Ad. POTIER (Noordwijk), is

...KOOP Het **groote Merrie-paard, Witte Schimmel**; afkomstig van het Europeën.

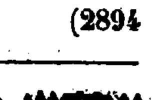

(2930)

100 KOEIJEN
en
30 Buffels,

TE KOOP

(2933) Adres uitgever dezes.

TE KOOP

uit de hand, eene driesnarige

PIANINO,

voor dit klimaat vervaardigd, half oblik van **Bernhardt, Fils & Co.** te Parijs.

Eene groote moderne

RONDE TAFEL,

van massief mahonijhout en wit marmer blad.

Adres
(2898) H. M. VAN DORP.

TE KOOP OF TE HUUR.

Om dadelijk te aanvaarden het **HUIS**, vroeger bewoond door wijlen den heer *Olivier*, gelegen achter het Paleis te Weltevreden, te bevragen bij

(2901) Dr. BLEEKER.

TE KOOP **Een LAND** gelegen tusschen *Batavia* en *Buitenzorg* met inventaris.

Adres
(2896) H. M. VAN DORP.

TE KOOP

Een Erf bebouwd met Een **KALKBRANDERIJ** en Twee **STEENBAKKERIJEN** op *Jambatan Doea.*

Adres bij
(2942) A. L. TIETZ.

WAGENVERHUURDERIJ,

Naast het Telegrafisch Kantoor,

(2941) *Koningsplein.*

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn een uitmuntend middel voor alle ongesteldheden der vrouwelijke kunne. Dezelven worden bijzonder aanbevolen aan de bevolking der Nederlanden, aangaande derzelver buitengewone uitwerking bij ongesteldheden der vrouwen, zoowel in den jengdigen leeftijd van vijftien of zestien jaren, als in dien van veertig of vijftig, en het is onbetwistbaar bewezen, dat door dit middel die gevaarlijke tijdvakken van het leven, ongehinderd voorbijgaan, zonder dat het gestel in het minste geschokt wordt.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.—.
Potjes zalf à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.—.

Te Banjoemaas	bij	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	F. Neumann.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Souracarta	»	W. Veldman.
» Salatiga	»	F. Kruithoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok.
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (2917)

KENNISGEVING.

Bij het eerste verband, gevestigd op het land **Kaliedras**, gelegen in het Wester-Kwartier der ommelanden van Batavia, is bepaald, dat de eigenaar, de Inlander MOHGENIE, dat land niet langer dan een jaar, zonder toestemming van den verbandhouder, mag verhuren. *Een ieder wachtte zich voor schade.* (2958)

NEDERLANDSCH INDISCHE ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ.

Met referte tot het Gouvernements Besluit van 29 September j. l. No. 15, gepubliceerd in de Javasche Courant van 2 dezer No. 79, hebben Directeuren namens het Algemeen Bestuur, de eer Heeren rekenpligtige ambtenaren kennis te geven, dat hun eerlang ter zake eene Circulaire zal worden toegezonden.

Directeuren der Ned. Ind. Escompto Maatschappij.
TIEDEMAN & VAN KERCHEM.
BATAVIA, 4 October 1858. (2904)

De Ondergeteekende, passagier aan boord van het Ned. Barkschip *BEZOEKIE*, betuigt bij deze aan den Gezagvoerder **Lammerts van Bueren**, zijn **innigen dank**, voor de loijale behandeling, die hij en zijne Echtgenoote gedurende hunne reis van *Batavia* naar het *Nieuwe Diep* van ZEd. hebben mogen ondervinden.

J. OBDAM.
NIEUWE DIEP, *den 28sten Mei* 1858. (2952)

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van den Kapitein-Titulair der Chinezen alhier **Ong Boenhian**, op den 1sten dezer alhier extestamento overleden, worden verzocht betaling of aangifte te doen, binnen den tijd van *drie maanden*, aan den ondergeteekende

Geassumeerde Executeur in den boedel voormeld,
NIE BOENTJENG.
BATAVIA, 9 *October* 1858. (2945)

Kantoor-Almanak
1859.

Opgeplakt ƒ 1,— Onopgeplakt ƒ —,50

Uitgegeven door
H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 2 Oct. 1858. (2948)

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot ƒ 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensiën.

SCHILDERIJ GLAZEN

van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij
(2865) G. KOLFF EN Co.

Nederlandsche Staat Loterij

voortdurend worden bestellingen aangenomen

op Loten voor de **237** Staats-Loterij.

Prijs voor een heel Lot	**ƒ 100,—**
» » half »	**50,—**
» » vijfde »	**20,—**

bij
(2864) G. KOLFF EN Co.

In de derde Klasse der thans trekkende

236e Staats-Loterij

zijn bij de ondergeteekenden getrokken:
Op No. 1651 een heel Lot **ƒ 1500,—**
» » 1681 » » » **400,—**

In de Laatste 235e STAATS-LOTERIJ,

Op No. 5651 een heel Lot **ƒ 1000,—**
» » 5678 » » » **400,—**

Het bedrag der Prijzen is dadelijk beschikbaar.
Loten voor de **237ste LOTERIJ** wordt men verzocht tijdig aan te vragen.

Te *Batavia*, bij G. KOLFF EN Co.
(2928) » *Samarang* » DE GROOT, KOLFF EN Co.
5 October 1858.

...Gods op aarde. Ik wil kwaad met goed vergel...wil de weldoenster worden van dit ruwe volk ...terugbrengen tot den eenigen weg des heils, tot ons ...zaligmakend geloof.

...a sidderde bij deze woorden; de koningin haar ...ontwarende, greep haar goedig bij de hand en ...« gij huivert op dit denkbeeld?"

...t is zoo groot," stamelde Maria, dat de gedachte ...mij doet duizelen. Ik geloof niet, dat een sterfe...ezen en wel het minst eene vrouw zoo iets zou ...volbrengen. Bij de wonden van onzen Heiland, ...ik eenmaal, nooit voor u te zullen veinzen; ...mij, dat ik ook nu dien eed getrouw blijf. Hebt ...geten, mijne dierbare meesteres! hoeveel bloeds ...in **Frankrijk** om de godsdienst geplengd is ...het uw vader zelfs het leven heeft gekost."

...vader," hernam de koningin, somber voor zich ...e, mijn vader viel door de hand eens sluipmoor...en zij, die in dien bloedigen bruiloftsnacht werden ...d, ondergingen eene regtvaardige straf voor hun ...aan de reinheid van onzen geloof. Zie, wij leven ...eeuw der zwakheid; op de drie magtigste troo...vorsten gezeteld, waarvan niet een in staat ...zijn gebied te besturen. In Spanje regeert, in ...van *Filippus IV*, diens gunsteling *Olivarez*, met ...hare wreedheid en bloeddorst; in het land mijns ...s, heeft de arglistige en wraakgierige *Richelieu* de teugels des bewinds in handen, terwijl hier de laaghartige *Buckingham* het hoogste gezag voert en mijn gemaal geheel naar zijn wil weet te zetten. *Karel* is een edel man en zijne deugden verdienden alle kroonen der aarde; maar zijne te ver gedreven goedheid wordt door de ellendelingen, die hem omringen, misbruikt. Hij heeft zelfs kunnen vergeven, dat de vermetele het waagde, eenmaal tegen hem de schendige hand op te heffen, ja, dat hij mij tot zonde poogde te verleiden. O, ik zal hem vernietigen en dan aan de zijde mijns *Karels* gebieden en al mijne afgewaalde onderdanen tot het eenig ware geloof terug brengen.

Maria waagde geene tegenspraak meer; maar haar gelaat werd zoo mogelijk nog bleeker. De koningin begreep dit zwijgen harer getrouwe hofdame; zij streek haar de blonde lokken van het voorhoofd en zeide bemoedigend: »Ik weet, dat gij het geweldige plan van Buckingham niet bevatten kan en gij, uit liefde voor mij, de gevolgen vreest. Maar gij kent mijne behoeften, om mijne geheimste gedachten aan uw deelnemend hart toe te vertrouwen. Verlaat mij thans en begeef u ter ruste. Ik blijf nog eenige oogenblikken op, om deze papieren te schiften; zoo ik u noodig mogt hebben, zal ik u wel schellen.

Maria drukte een kus op de haar aangebodene hand en verwijderde zich.

Het doodvonnis.

De koningin plaatste zich aan de ouderwetsche tafel, waarop eens haar speelgoed had gestaan en die nu overdekt was met een aantal papieren van allerlei aard. Gelukwenschen, verzoekschriften, gedichten, gelegenheidsverzen, brieven van hare moeder en van haren broeder lagen daar bont door elkander. Afgezonderd van deze geschriften lag een groot blad perkament, waarvan de letters door den tijd waren verbleekt. Nieuwsgierig nam zij dit blad in handen; doch een ongekende angst sloop haar in het hart, het bloed stijfde in de aderen: hoe kwam dit heillooze geschrift hier, wie had het in dit vertrek neêrgelegd? Welk eene vreeselijke, welk eene ontzettende gebeurtenis riep het in haar geheugen terug! En toch waren hare blikken aan dat blad geboeid, toch kon zij er het oog niet afwenden. Zij las:

Het parlement van *Frankrijk* heeft geoordeeld en oordeelt als nog *Franciscus Ravaillac* schuldig en overtuigd aan de misdaad van de gekwetste goddelijke en menschelijke majesteit, wegens het begaan van den allergoddeloosten, afschuwelijksten en vloekwaardigsten moord aan den persoon van wijlen den koning *Hendrik IV*, allergodzaligste en roemrijkste gedachtenis.

(*Wordt vervolgd*).

PASSAGE NAAR AMSTERDAM.

Wordt aangeboden met het extra Snelzeilend en voor **Passagiers** bijzonder comfortable ingerigt

Nederlandsch Barkschip

PETRONELLA CATHARINA,

Kapt. **T. HAGEN.**

Zullende deze bodem in den loop dezer maand de te huis reis aanvaarden.

Verdere informatien zijn te bekomen bij de Heeren *Ruijl, Cramer & Co.* te Soera'aija, of alhier bij

De Agenten,

(2934) DE WEERDT, RUYL & CO.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Nederl. Schip

KORTENAER,

Kapt. **A. GLAZENER Jr.**, zullende tegen het einde dezer maand van hier vertrekken.

Dit schip, in 1857 gebouwd, is thans op deszelfs eerste reis, voert eenen geëxamineerden Doktor, en heeft uitmuntende inrigtingen voor den overvoer van passagiers.

Nadere informatiën bij *de Agenten*,

(2919) J. CEZARD EN Co.

Passage naar Nederland.

Wordt aangeboden met het snelzeilend Ned. schip

AMSTEL,

Kapt. **H. H. RADEMAKER,**

hebbende uitmuntende inrigtingen voor Passagiers.

Voor nadere informatien gelieve men zich te wenden tot

De Agenten,

(2924) B. KOPERSMIT EN CO.

Naar Nederland

wordt passage aangeboden, met het snelzeilend schip

TRITON,

Kapitein **OLIE.**

Deze bodem is keurig ingerigt, biedt voor Passagiers alle mogelijke geriefelijkheden aan, en zal waarschijnlijk tegen het einde dezer maand vertrekken.

Informatien zijn te bekomen bij

De Agenten,

(2926) B. KOPERSMIT & CO,

Tot den overvoer van

PASSAGIERS naar NEDERLAND,

wordt aangeboden het Snelzeilend Nederlandsch schip

DOELWIJK,

kapitein K. J. SWART.

De aangename en gemakkelijke inrigtingen van dezen bodem bevelen denzelve bijzonder aan.

Nadere informatien zijn te bekomen **hier**, te *Samarang* en te *Sourabaija* bij

de Agenten

(2925) B. KOPERSMIT EN Co.

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden met het snelzeilend Ned. Clipper schip

NOACH,

kapt. **P. WIERCKX.**

Dit schoone vaartuig dat tegen het einde dezer maand de reis naar **Nederland** zal aanvaarden biedt, voor passagiers alle gemakken aan welke men aan boord verlangen kan, heeft eene doelmatig ingerigte badkamer en voert een' geëxamineerden scheepsdoctor.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen **alhier**, te **Samarang** en te **Soerabaija** tot

de Agent n

(2923) B. KOPERSMIT EN Co.

PASSAGE NAAR SAMARANG

wordt aangeboden het Nederlandsche Schip

LOUISE,

Kapitein **P. Buijs, Jr.,**

om tegen het einde der volgende week te vertrekken.

Adres

(2954) B. KOPERSMIT EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG,

met de Ned. Ind. bark

SARA ELEONORA,

kapitein ***D. Schuijmer.***

Adres

2951) CASSALETTE EN Co.

Passage naar Soerabaija

wordt aangeboden met het Ned. Schip

NEDERLAND EN ORANJE,

Kapt. **van Ruijven**, om tegen het begin van de volgende week te vertrekken.

de Agenten,

(2912) DÜMMLER EN Co.

Vracht en Passage naar Samarang,

wordt aangeboden met het Nederlandsch Schip

JACOB ROGGEVEEN,

Kapt. **Vos van Marken**, zullende omstreeks 10 dezer van hier vertrekken.

Nadere informatien bij

de Agenten,

(2902) J. CEZARD EN Co.

Vracht en Passage

NAAR TJILATJAP VIA SOERABAIJA

wordt aangeboden met het Nederlandsch barkschip

H. VINCENTIUS VAN PAOLO,

Kapt. K. H. de Groot,

zullende zeer spoedig zeilen

Adres bij

de Agenten

(2937) DE WEERDL, RUIJL EN Co.

NAAR TJILATJAP direct

wordt Vracht en Passage aangeboden

met het Ned. Barkschip

VREEDE,

Kapitein ***J. L. ter Brugge,***

zullende in den loop der volgende week zeilen.

Adres bij

De Agenten

(2955) DE WEERDT, RUIJL EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR

Samarang en Soerabaija

met het Ned. Barkschip

HESTER ADRIANA,

kapt. **G. STRANG VAN HEES,**

om in de laatste helft dezer maand derwaarts te vertrekken.

Informatiën bij

de Agenten

(2939) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

BATAVIA.

Gisteren avond tegen 9 uren, is aan Z. E. den afgetreden commandant van het leger, Jhr. F. V. A. ridder de Stuers, door de H.H. hoofd- en andere officieren der verschillende alhier in garnizoen liggende corpsen, eene luisterrijke serenade met fakkellicht gebragt. De toegestroomde menigte was ontelbaar en de staf- en hoornmuzijk deden zich tot aller genoegen hooren. Drie honderd fakkels, door inlandsche soldaten gedragen, zetten een indrukwekkend geheel aan deze feestelijkheid bij.

Z. E. toonde zich zeer aangedaan en gaf onder anderen te kennen, dat hij gevoelig was voor zoovele blijken van gehechtheid en belangstelling, en dat zijne beste wenschen steeds het Indisch leger, waarover hij de eer genoten had vijf jaren het bevel te voeren, zouden volgen.

Oorverdoovend was het hoerah, dat bij deze woorden opging.

Hierna werd drie malen door de fakkeldragers voor Z. E. gedefileerd, waarmede deze plegtigheid een einde nam.

Heden morgen heeft Z. E. zich, aan boord van Z. M. stoomschip *Princes Amelia*, ingescheept, om naar Singapore te worden overgebragt, van waar Z. E. verder met de landmail naar Nederland zal vertrekken.

Aan de inscheepsplaats werd Z. E. een laatst vaarwel, door alle daar aanwezige officieren en vele burgers, toegeroepen en bij, zijne aan boordbegeving, met het gebruikelijk saluut begroet.

— Het gerucht wint meer en meer veld, dat al spoedig de verpligte opleiding in Nederland, ter erlanging van het radicaal van Indisch ambtenaar, in zoo verre zal worden afgeschaft, dat ook hier te lande de daartoe vereischte examina's zullen worden afgenomen.

Wij hopen van harte, dat dit gerucht zich weldra moge bevestigen en alzoo aan eene veel beproken grieve een einde zal worden gemaakt.

— Gisteren avond werd ieders aandacht alhier getrokken door de aanwezigheid aan den hemel van eene komeet, die zekerlijk tot de prachtigste der hemelligchamen behoort. Zij werd kort na zonsondergang in het Westen zigtbaar, en ging omtrent te 7 3/4 uren onder. Zij prijkte met een staart van omtrent 15° lengte, die, met het toenemen der duisternis, allengs meer en meer zigtbaar werd. De kern vertoonde zich als eene ster van de eerste grootte, niet ver van de ster Zèta, in het sterrebeeld Boötes, en de staart reikte tot aan het sterrebeeld de Kroon. Ook door een kijker gezien, bleef de kern zich als eene heldere ster voordoen, met eene kleine fonteinvormige uitvloeijing van licht, aan de zijde, van den staart afgekeerd. Daar deze komeet, voor zoo ver ons bekend is, alhier niet vroeger gezien is, bestaat er gegrond vermoeden, dat hare beweging naar het Oosten gerigt is en zij zich dus, in de eerste dagen, hooger boven den horizon verheffen en dus beter zigtbaar worden zal.

— Aan boord van Z. M. Schroef-korvet *Medusa*, alhier ter reede liggende, heeft, ll. Dingsdag, bij het excercitie-schieten uit 30 ponders, een vreeselijk ongeluk plaats gegrepen.

Het springen van een der stukken doodde vie verwondde negen menschen, waaronder een der o ren. De eerste officier, die zich juist boven de b op het dek bevond, is als door een wonder den ontsnapt.

Een der gewonden is in het hospitaal geamput doch men blijft voor zijn leven vreezen.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEME OOST-INDIE.

In den avond van Woensdag, 29 September jl. de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in Oost- de eerste algemeene vergadering van het achtste van het bestaan dezer instelling, in een der locale de Harmonie, daartoe weder welwillend door de di dier societeit afgestaan. In deze vergadering werd gedragen het verslag van de commissie voor de leesbibliotheek, over het Maatschappelijk jaar 1858. Daaruit bleek hoofdzakelijk, dat, volgens gaven, grootendeels van den vorigen bibliothecar 1023 lezers ter lezing waren gegeven 7887 boek of gemiddeld 657 boekdeelen aan 85 lezers per De verplaatsing der bibliotheek zoowel als ander de commissie onafhankelijke omstandigheden h in de laatste maanden, de cijfers wel doen vermin doch de commissie hoopte, dat dit slechts tijdelij zou. De katalogus der bibliotheek bevat thans Hollandsche en 219 Fransche boekwerken. Bij during werd de instelling door het welwillend p met boekgeschenken verrijkt, terwijl ook van so gen vrijwillige bijdragen in geld dankbaar mogten den ontvangen. Hoofdzakelijk maakte de Europ Indische klasse van de bibliotheek gebruik; doch de militairen zochten daarin meer en meer een tige en aangename afleiding. De ontvangsten voo instelling hadden bedragen *f* 1027,74, en de uit *f* 880,28, zoo dat op ultimo Junij jl. een saldo *f* 147,56 in kas bleef. Voor het loopende maatsch lijk jaa is de commissie zamengesteld uit de h *H. M. van Dorp*, voorzitter, *G. J. C. Kolff*, afgevaar bij het bestuur der Maatschappij, *C. J. Westerman* cretaris, *E. Netscher* en *Mr. H. Beth*, welke heeren gaarne met de ontvangst van boekgeschenken te hoeve der bibliotheek blijven belasten. De Maatsch zelve heeft weder een bedrag van *f* 250 uit hare tot aankoop van nieuwe boekwerken, toegestaan.

Wijders vernam de vergadering met genoegen het kapitaal der spaarbank van de Maatschappij o oogenblik *f* 140,000 bedraagt. Minder gunstig is dit jaar genomen proef, betreffende de oprigting Inlandsche school, tot opleiding voor de betrekkin mandoor en diergelijken, geslaagd. Het aantal le gen was aldaar tot zeven geklommen; doch hun verschilligheid was oorzaak, dat de school spoedig der te niet ging. De Maatschappij heeft zich ev voorbehouden, het in dezen niet bij eene eerste pr doen blijven, maar naar gunstigere gelegenheid tot haling om te zien.

Het Maleisch leesboekje voor eerstbeginnende mengesteld door den heer *J. R. P. F. Gonggrijp* welks uitgave de Maatschappij vroeger besloot, lig perse bij den boekdrukker *van Dorp*, en weldra zu daarvan 1800 exemplaren het licht zien.

Voorts werd in de vergadering behandeld de ning en verantwoording van den penningmeester Maatschappij over het jaar 1857—1858, waaruit b dat de ontvan sten hadden bedragen *f* 4371,55, van *f* 1618 aan contributiën der leden, en de uit *f* 3627,28, zoodat het saldo in kas, op ultimo Ju bedroeg *f* 741,27. Ter nadere opheldering dient te worden, dat het saldo in kas, op ultimo Ju vorigen jaars was *f* 2444,55; dat in het afgeloopen jaar, ten behoeve der volks-leesbibliotheek, werd gegeven *f* 706,25; dat wegens het drukken van het de Maatschappij bekroonde prijsantwoord: »Het onderwijs onder de Javanen", door *J. F. G. Bru* was betaald *f* 937,40; dat bij het kas-saldo, onder ul Junij jl., dienen gevoegd te worden een voorschot *f* 400 aan de spaarbank, alsmede eene in de spaar gedeponee de som van *f* 1000; zoodat het fond Maatschappij werkelijk te voren was met *f* 2144,2

De rekening werd volgens de wetten gesteld in den eener commissie tot herziening.

Tot leden der Maatschappij werden benoemd de he *F. J. Breijmann*, *B. Heldring*, *D. W. Schiff* en *A. va velaar*.

Als leden waren afgevoerd de heeren *J. H. van Beek*, *T. H. Zimmermann* en *K. H. Engeringh*, overleden; en de heer *G. Rijsdijk van der Burch*, volge Art. 10 der wetten. Het getal der gewone bedroeg thans 128.

Overeenkomstig de wetten, had de aftreding p van den heer *J. van Lennep*, als penningmeester, e heer *E. Francis*, als bestuurslid. De heer *van L* trad weder in het bestuur als penningmeester, te de heer *H. H. G. Vaupel* de plaats van den heer *Fr* wel wilde vervullen, die verzocht had, niet vo herkiezing als bestuurslid in aanmerking te kome

---

Banjoemaas. — Den 24sten September ll., omst 1 uur na den middag, is in de dessa *Tjilembang* di *Tjilatjap*), door buitengewone zware regens, ing het bergje, genaamd Goenong *Dijana*, waardoor 2 ningen onder de aarde bedolven zijn.

Den volgenden dag is het bergje, genaamd Go *Doeloem*, gelegen achter de doekoeh *Djamboe*, *Bringkeng* (district *Tjilatjap*), ingestort; 7 woningen den bedolven, terwijl twee paarden door den zw bandjer zijn medegevoerd en gedronken.

Sumatra's Westkust. — Den 24sten September veerde ter reede van *Padang* Z. M. schroefkorvet *ses Amelia*, kapt. luit.-ter zee *Clarkson*, aan boord, van zich bevond de generaal-majoor, benoemd civ militair gouverneur van *Sumatra's Westkust A.*

Den 26sten daaraanvolgende had de plegtige ov ve en overname van het bestuur plaats.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 9 Ocober 1858, No. 81.

Benkoelen. — In den avond van den 11den Augustus, omstreeks 9 uren, is de inlander *Djimat Kemala*, terwijl hij zich in zijne woning bevond op zijn ladangveld, genaamd *Atas Sekoeting*, in het landschap *Liwa* (afd. *Kroë*), door een lanssteek afgemaakt. Een streng onderzoek naar den dader wordt in het werk gesteld. — Uit *Manna* wordt gemeld, dat 21 plaatsen zijn aangewezen om sawa's maken, terwijl op 9 dier plaatsen reeds een aanvang gemaakt met dat werk.

Japan. — Volgens berigt van *Decima*, gedagteekend Augustus ll., zijn tusschen *Nederland* en *Japan* en tusschen laatstgemeld rijk en de *Vereenigde Staten van Noord-Amerika* tractaten gesloten, welke van de *Amerikaansche* en *Nederlandsche* zijden te *Jedo* bereids geteekend zijn geworden.

Voor de Japansche onderteekening zijn termijnen gesteld; die van het *Nederlansch* tractaat zou plaats op October 1858.

Het betreft de opening van den handel van *Keraga-* in de baai van *Jedo*, op 4 Julij 1859, van eene nog nader aan te wijzen haven op de noordkust van *Nippon* op 1 Januarij 1860, van *Hiogo* nabij *Osaka* op 1 Januarij 1863 en, in zekeren zin, die van *Osaka* op 9 Januarij 1863 en van *Jedo* op den 1sten Januarij 1862. Voorts de invoering van een tarief van in-en uitgaande regten, en eenige handelsregulatien, zoomede bevoegheid om een diplomatieken agent te *Jedo* vestigen.

De schipbreukelingen van de *Cadsandria* zouden per evaart naar *Java* terug keeren, met uitzondering van gezagvoeder, zijne echtgenoot en den geneesheer. Laatstgenoemde is door den Gouverneur van *Nagasakie* geëngageerd, gedurende het heerschen der cholera.

(*Jav. Cour.*)

NEDERLAND.

Particuliere Correspondentie.

(*Vervolg van ons vorig Nommer*).

Een tweede punt, dat in Nederland zeer de aandacht trekt, betreft de per laatste overland-mail aangebragte bekendmaking van den Gouv. Gen., omtrent den uitleg aan sommige bepalingen van het Drukpers- reglement voor Ned. Indië te geven. Een eerste opslag op die interpretatie was niet voldoende, om dadelijk een juist oordeel te vellen. Wel was de eerste indruk bij deskundigen en in den boekhandel, dat er eenige verbetering was aangebragt, maar er bleven nog minder doelmatige bepalingen bestaan, die men vertrouwd had, dat tegelijkertijd zouden zijn uit den weg geruimd. Als eene verduidelijking mag aangemerkt worden de bepaling, welke artikelen van het reglement op in Ned. Indië gedrukte, en welke op vreemde en in Nederland gedrukte werken van toepassing zijn. Daardoor, gelijk het *Amst. Handelsblad* te regt opmerkt, worden niet weggenomen de belemmeringen zelven, welke de Nederl. Indische drukpers ondervindt of ondervinden kan, en waaromtrent herziening, niet verduidelijking, behoefte is, waarmede bedoeld wordt b. v. de verpligting, om elk artikel in een tijdschrift, behalve gewone nieuwstijdingen, door den schrijver te doen onderteekenen; de verantwoordelijkheid van den drukker voor den inhoud zelfs van onderteekende stukken, indien de schrijver de uitvoerlegging der tegen hem uitgesproken veroordeeling door tijdig vertrek uit Ned. Indië, weet te ontkomen. — De bepaling dat tot het plegen in eenig drukwerk van eenig drukpersmisdrijf het kwaad of boos opzet gevorderd wordt, zoodat niet meer het materieel feit voldoende tot strafbaarheid is, is zeer zeker eene verbetering, maar niet in harmonie met de gansche strekking van het reglement en kan daarom ook tot botsing in de toepassing aanleiding geven.

Hoe toch, vraagt de N. Rott. Ct., zal nu gehandeld worden met de laatste alinea van art. 11? Men herinnert zich, dat daarin bepaald is, dat voor den Indischen uitgever van een werk, in Nederland of in den vreemde geschreven en gedrukt, de opgaaf van den naam des schrijvers of des drukkers onvoldoende is, om zijne verantwoordelijkheid te dekken, daar hij, om van zijne aansprakelijkheid bevrijd te zijn, een schrijver of drukker moet aanwijzen, aan de regtsmagt der regterlijke collegien in Indië onderworpen. Deze onbillijke bepaling . zegt de N. Rott. Ct., paste volkomen in een reglement, dat de onbillijkheid beging, om het materiële feit, onafhankelijk van de bedoeling, waarmede het bedreven was, strafbaar te stellen. Nu men echter voor de strafbaarheid van het feit eene strafbare intentie vordert, nu komt men met dat art. 11 in de grootste verlegenheid. Of liever, gelijk het H.-Blad mede zeer juist opmerkte dat, met de verklaring nopens het vereischte van boos opzet niets gewonnen is, zoolang de verantwoordelijkheid van den Ned. Ind. verspreider niet wordt beperkt en deze beperking is achterwege gebleven, waaruit volgt, dat de Ned. Ind. boekhandelaar verpligt blijft alle boeken, die hij verspreidt, te lezen en alle daarin voorkomende uitdrukkingen te wegen en ter toetse te brengen: anders wordt hij vervolgd; zijne borgstelling wordt voor de veroordeeling aangesproken; zijn winkel kan worden gesloten; en dit zelfde lot treft ook dengene, die een boek aan een vriend om niet ter leen geeft. In dien geest hebben zich de twee voornaamste organen der pers over de verduidelijkingen uitgelaten, en men kan zich er geene goede verklaring van geven, dat hierin zou zijn gelegen de herziening, welker noodzakelijkheid door de tweede kamer, in de zitting van 2 Mei 1857, met 56 tegen 6 stemmen is uitgesproken, nadat met eene zeer geringe minderheid een veel krachtiger besluit was afgestemd. Na dien tijd heeft men niets meer van de zaak vernomen. De heer Mijer deelde in den val van het ministerie v. d. Brugghen, waarin hij had kunnen begrijpen, niet op zijne plaats te zijn. De heer Rochussen, die juist toen het drukpers-reglement in discussie zou komen, zijn ontslag als lid der kamer nam, verklaarde later, in de zitting van 21 April ll., op de vragen van den heer Thorbecke, dat er, nadat de kamer haar verlangen tot herziening had te kennen gegeven, er eene briefwisseling tusschen den minister van kolonien en het Indisch bestuur was aangevangen, die echter nog niet tot een resultaat had geleid. »Wat mij betreft (voegde hij er bij) mij is de wensch van de kamer bekend, dat er eene herziening plaats hebbe. Wanneer de herziening met andere oogen geschiedt, dan met die van den ontwerper, is het mogelijk, dat daarvan eene andere beschouwing het gevolg is." Deze verklaring was in Indië met half Junij bekend en, omstreeks datzelfde tijdstip, is de bekendmaking van den gouv. gen. verschenen, die, met de mail van 24 Junij in Nederland ontvangen is. Is nu, wordt gevraagd, de uitlegging van den gouv. gen. omtrent sommige bepalingen, hetzelfde als de door de kamer verlangde en door den minister toegezegde herziening? Wij gelooven dit voor s' hands niet, doch willen nog niet vooruitloopen.

Een ander punt vordert mede aandacht.

Met de vorige mail zijn de voorwaarden bekend geworden, waarop de Nederlandsche Handelmaatschappij hare leening van 5 millioen wenschte uitteschrijven, waartoe door de deelhebbers met overgroote meerderheid was besloten. Men is tevens reeds in de gelegenheid geweest, de vrij levendige polemiek te lezen tusschen onderscheidene organen van den handel. Het is niet daarop, dat wij wenschten terug te komen. De leening is thans werkelijk vol geteekend, blijkens bekendmaking der directie op 10 Aug. jl. en de strijd is daarmede geëindigd. Maar, vermits de aangevraagde en volteekende som in de *eerste* plaats is gebaseerd, op hetgeen in onze Overzeesche Bezittingen nog te doen valt en om derhalve, ook met het oog op het belangrijk verslag der staatscommissie betreffende de kolonisatie in Ned. Indië, de kapitalen der maatschappij dienstbaar te maken aan het toenemen der productie van Ned. Indië, zoo achten wij het niet ondoeltreffend, om, bij wijze van zamentrekking uit dat belangrijk rapport (tweede gedeelte), al die onderwerpen op te geven, welke door de commissie geacht worden voor ontwikkeling of ontginning vatbaar te zijn en den heilzamen invloed, die daarvan tot verspreiding van meerdere welvaart kan worden verwacht. Wij stippen hier slechts hoofdpunten aan. Voor alles wegneming van belemmeringen, die de ontwikkeling der buitenbezittingen in meerdere of mindere mate in den weg staan, en die soms algemeen, soms enkel plaatselijk zijn.

Die belemmeringen zijn vooral schaarschheid van bevolking, gemis aan arbeidzaamheid bij den landzaat, gedeeltelijk te wijten aan het klimaat, gedeeltelijk aan de zeden, begrippen en volksinstellingen. Elk stelsel van verbetering zal dus hoofdzakelijk tot doelwit moeten hebben, vermeerdering van bevolking; hare morele en maatschappelijke ontwikkeling; bevordering van den zin voor arbeid, nijverheid en handel, onder de bevolking, alles voorafgegaan of vergezeld van de vestiging of uitbreiding van het Nederlandsch gezag op de voornaamste eilanden en meest belangrijke punten, concentratie der verspreide bevolking; toezigt en policie en meerdere maatregelen tot bereiking van het hierboven omschreven doelwit en daaronder vooral mildere tariefwetgeving. De staatscommissie, aan wier hoofd de tegenwoordige minister van kolonien stond, zegt dan ook uitdrukkelijk: Om het doel in deze te bereiken, is meer noodig dan vrijhavens. Eene spoedige, algemeene herziening van het handels- en douanenstelsel in Ned. Indië, naar de milde economische begrippen van dezen tijd, zoo ruimschoots thans in het moederland gehuldigd, wordt daartoe dringend vereischt. Die taak, voegt zij er bij, hoe veelomvattend die schijnbaar ook wezen moge, zal echter in omvang ook veel verliezen, wanneer het leidend denkbeeld is, dat matige regten de tegenwoordige hooge regten moeten vervangen, dat de reeds afgeschafte begunstiging der eigen vlag afgeschaft blijft; dat het verschil in de regten, naar gelang der bestemming van de goederen, vervalle; dat stelselmatigheid de tegenwoordige stelselloosheid moet vervangen, dat eenheid van tarief en vereenvoudiging van formaliteiten noodig zijn. Aan zoodanig stelsel zou zich dan tegelijk moeten verbinden een milder beginsel (getemperd door wijze voorzorgen tegen overdrijving) van openstelling der buitenbezittingen voor de particuliere ondernemingen van nijverheid in den ruimsten zin des woords, dus met inbegrip van landbouw, van bereiding van 's lands producten, van mijnontginning, boschvelling en walvischvangst.

Maar nu het uitgestrekte veld zelf, dat ter bearbeiding ligt, hetzij voor de particuliere industrie, hetzij voor het gouvernement of ook voor beiden gezamenlijk.

Vooreerst wordt de aandacht gevestigd op de suiker, tabak, indigo, katoen en worden de plaatsen aangegeven, waar die cultures met vrucht ondernomen kunnen worden, en waarbij, in den aanvang althans, het gouvernement de behulpzame hand zou moeten bieden, zoo als in den aanvang rentelooze voorschotten aan kleine ondernemers, enz. Vervolgens komen nog in aanmerking de aanplant van koffij, cacao, klapper- en djarakolie, gomsoorten, kamfer, timmer-, meubel- en masthout, sago, vezel- en verwstoffen. Voorts de ontginning der delfstoffen, die de eilanden van den Indischen archipel bevatten, als: steenkolen, ijzer, goud, platina, antimonium vermiljoen en kwik, tin en koper. Daarna treedt de commissie in beschouwingen en aanwijzingen, welke de verschillende buitenbezittingen meer in het bijzonder betreffen, en die ons hier te ver zouden leiden, onder opmerking alleen, dat aan Sumatra meer bijzonder de aandacht wordt gewijd, op welk vruchtbaar eiland de commissie het vooral wenschelijk acht, dat de onderscheidene deelen, waar het Nederlandsch bestuur gevestigd is en werkt, namelijk het gouvernement ter Westkust, de afdeeling Bencoelen, de Lampongsche districten, het rijk van Palembang, en de noordelijker ter oostkust afgelegene rijkjes meer en meer te zamen worden verbonden, met het doel om zich onderling te beschermen en zich gezamentlijk naauwer en nader aan Java te sluiten. — Zie daar bij wijze van vogelvlugt, een blik op het uitnemend rapport der staatscommissie, van wat betreft de middelen tot meerdere ontwikkeling onzer Oost-Indische bezittingen en waarop ook de handelmaatschappij, bij het uitschrijven harer leening, de aandacht gevestigd hield.

Nu wij toch over het rapport der staatscommissie spreken, moet nog met een enkel woord stilgestaan worden bij zijn eerste gedeelte, betrekkelijk eene eventuele kolonisatie in verband met de plannen van den heer F. H. van Vlissingen en het daarop gegronde adres aan Z. M. den koning van de heeren van Vlissingen c. s. Al hetgeen over dat kolonisatieplan verhandeld is, mag veilig als bij de Indische lezers bekend verondersteld worden tot op het rapport der staatscommissie, waarin op gronden, die hier buiten beoordeeling liggen, zoodanige kolonisatie op groote schaal wordt afgeraden. In de laatste dagen echter is de zaak der kolonisatie andermaal ter tafel gebragt, naar aanleiding van een werk, bij Frederik Muller, te Amsterdam, verschenen en getiteld: *Boeroe en de kolonisatie* door T. J. Willer en jhr. J. P. Cornets de Groot mede onderteekenaar van evengenoemd adres.) De verscheidenheid van stoffe in dit werk is zoo groot en het medegedeelde zoo belangrijk, dat men waarlijk verlegen zou zijn, er ook maar een beknopt overzigt van te geven. Dat is ook hier het doel niet; meer dat van aandachtsvestiging op en bloote aanwijzing van den hoofdinhoud en strekking. De heer de Groot levert allereerst een geschiedkundig overzigt der regerings-beginselen en openbare meening omtrent europesche kolonisatie in Ned. Indië, en dat overzigt, loopende over 2½ eeuw, is zeker het meest volledige en belangrijke, dat tot dus ver het licht zag. Daarop volgt naar aanleiding eener door den schrijver aan den heer Willer gedane vraag, om inlichting over het verschil tusschen kolonisatie en volkplanting, een breedvoerig antwoord van den heer W., met onderscheidene tableaux tot verduidelijking. De hoofdgedachte des schrijvers is: het blanke element, tot tropische volkplanting bestemd, niet op eens te wagen aan het tropische leven en den tropischen veldarbeid, in normale zamenstelling der maatschappij van mannelijk en vrouwelijk geslacht van alle leeftijden en alle trappen van bekwaamheid of onbekwaamheid tot arbeid, maar om bij de uitzendingen in acht te nemen eene zorgvuldige zifting van geslacht, ouderdom, werkvermogen en moraliteit; het voortreffelijkste in elk opzigt vooruit te zenden, en dit, onder speciaal zaakkundige leiding, te bestemmen tot de voortbrenging van eene overgroote hoeveelheid voedsel en andere levensbenoodigheden; het minder voortreffelijke te doen volgen ter vervanging van het eerste, dat dan overgaat tot de productie van grondstoffen, die fabriekmatige bewerking vorderen, om ruilbare waarde te erlangen en om intusschen de productie van voedsel zooveel mogelijk uittebreiden; eindelijk te doen volgen het min valide overblijfsel, bestemd, niet tot landbouw, maar tot fabriekmatige verwerking der voortbrengselen van landbouw. De uitzending van vrouwen en kinderen te regelen naar den voortgang der productie, voedsel enz. Daaraan sluit zich dan eene volgende afdeeling, waar de heer de Groot narigten aangaande Boeroe, terreinsgedaante, bevindingen van zendelingen enz. geeft, terwijl eindelijk de slotsommen van een en ander, in verband weder gebragt met het plan van den heer v. Vlissingen en van den arbeid der beide schrijvers, worden bijeengetrokken, waarvan de conclusie, deze is: 1° dat blanke immigratie op Boeroe nu pas, mogelijk is, op *beperkte schaal*, en dáár nog geen land van belofte zal vinden ofschoon het alles bevat, wat het tot het land van belofte kan verheffen; 2° dat de immigratie geene toekomst van ontwikkeling heeft, indien de *Hervorming* van den Halfoer niet als staatsbeginsel wordt gedecreteerd; 3° dat *javaansche volkplanting* den blanken immigrant, zoowel als de tegenwoordige bevolking weldadig zal zijn; 4° dat, tot verbetering van den gezondheidstoestand der hoofdplaats Kajelie, maatregelen noodzakelijk zijn (de heer W. heeft ze aangewezen); 5° dat Boeroe verdient te worden geëxploreerd door natuurkundigen, onder wier opzigt tevens vervaardigd kan worden eene topografische kaart; 6° dat als kerk en staat, met voordeel en geluk ettelijke jaren aan de hervorming van den Halfoer hebben gewerkt, er dan zal zijn overvloedig aanbod van arbeid; en dat dan eerst kan worden gedacht aan groote ondernemingen door Nederlandsche talenten en kapitalen gedreven, met arbeid van zwarten; 7° dat voor het oogenblik moet worden afgewacht, welk besluit de regering, ten aanzien van Boeroe, zal nemen op het rapport der staatscommissie.

(*Wordt vervolgd*).

BELGIE.

Brussel, 22 Augustus. Uit Ecloo wordt gemeld, dat, in den avond van den 19 dezer, aldaar een verschrikkelijke storm heeft gewoed, ten gevolge waarvan verscheidene boomen ontworteld zijn, en daaronder ook een eikenboom, die, op de woning van een arbeider vallende, zich verder een weg baande en een meisje van 20 jaren trof, dat te bed lag, en onmiddelijk overleed.

ENGELAND.

Londen, 21 Augustus. De *Evening Star* laat zich over het bombardement van Jeddah uit als volgt:

De wraak jegens Jeddah schijnt de afkeuring der algemeene opinie niet te ondervinden, en toch is het onverklaarbaar, dat de geheele wereld niet vraagt: welke zijn de redenen, die tot deze wraak geleid hebben, nadat er schikkingen gemaakt waren, om die noodzakelijkheid te ontgaan. De eenige mogelijke verklaring, welke men geven kan, is: dat de kapitein van de *Cyclops* bevelen had ontvangen, die men niet door contraorders kon intrekken, en dat de kapitein vertrokken was, om aan zijne bevelen te voldoen. Indien het Parlement thans bijeen was, dan zou lord Malmesbury ongetwijfeld over deze gebeurtenis ernstig geinterpelleerd worden; maar het is te hopen, dat de inlichtingen, welke noodig zijn om de kwestie op te helderen, niet lang op zich zullen laten wachten.

— Lord Stanley heeft, naar men zegt, aan den nieuwen Indischen raad te kennen gegeven, dat dit ligchaam, even als vroeger de Oost-Indische Compagnie, zijne zittingen in het *India House* zal houden. Hij zelf zal de zittingen van tijd tot tijd als president bijwonen.

— Van den Britschen consul te Stockholm is bij de *Board of Trade* het berigt ontvangen, dat, krachtens een besluit der Zweedsche regering, alle huiden, hoeven of andere gedeelten van vee, ingevoerd wordende van

andere landen dan die in de golf van Bothnie en de Oostzee, tusschen Hango en Lubeck, buiten aanraking gehouden zullen moeten worden met levende dieren: zij zullen ook afzonderlijk opgeslagen en met kalk of anderzins, vóór de aflevering, gezuiverd moeten worden.

— Op de Orkney-eilanden, Sandey en Stronsay, werden, in de laatste dagen, niet minder dan 300 walvisschen gevangen en tot hooge prijzen verkocht.

— De koningin en de prins-gemaal zijn, na van hun bezoek te Cherbourg in Engeland teruggekeerd te zijn, den 10den Aug. over Antwerpen weder naar Berlijn vertrokken.

— Naar men verneemt, zal het hof den 31en dezer uit Duitschland terugkeeren, tot den 6 September te Osborne vertoeven, den 7den de reis naar Leeds en Schotland aannemen en den 15 October op het kasteel van Windsor terug zijn.

— Volgens de *Sydney Herald*, is prins Alfred voornemens, eene reis rondom de wereld te doen en zal hij zich eenigen tijd in Australie ophouden.

— Het Iersche blad de *Chronicle* zegt in staat te zijn, uit eene goede bron te kunnen mededeelen, dat lord Palmerston, op aanzoek zijner gemalin en ook omdat het gehoor hem begint te begeven, voornemens is uit het openbare leven terug te treden en met dat doel eene villa bij Cliffony laat bouwen.

— De Oost Indische Compagnie heeft eene meeting gehouden, waarop de toekomstige positie der maatschappij als handelsligchaam ter sprake kwam. Zoowel de president als andere leden erkenden, dat hun die toekomstige positie tot nu toe niet regt duidelijk was. Er werden overigens bittere klagten aangeheven, dat aan de Compagnie hare bibliotheek, haar museum, hare collectie antiquiteiten en andere herinneringen aan hare vroege grootheid, ontnomen waren. Over veertien dagen zal weder eene openbare vergadering gehouden worden, met het doel om aan sir John Lawrence een jaargeld toe te kennen.

— Tot leden van den nieuwen raad van Indië zijn gekozen de heer C. Mills, kapitein Shepherd, sir J. Weir Hogg, de heeren Ross Mangles, Elliott Macnaghten, W. J. Eastwick, H. Thoby Prinsep, sir Frederik Carrie, sir Henry Rawlinson en de generaal sir Robert Vivian.

— Den 17den is de eerste volledige telegrafische dépêche uit de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, in Europa aangekomen. Zij luidde: «Eer zij God in de hemelen, vrede op aarde, den menschen een welbehagen." Deze dépêche werd in 35 minuten overgebragt. Onmiddelijk daarna werd eene boodschap van koningin Victoria aan den president der Vereenigde Staten overgezonden. Deze boodschap, die eene betuiging van vriendschappelijke gevoelens inhield, bestond uit 99 woorden en hare overbrenging vorderde 67 minuten. De overbrenging van dépêches zal voorloopig voor het publiek geschorst blijven, tot dat de koningin hare toestemming zal hebben gegeven.

In de *City* hoort men reeds spreken van eene verlenging van den telegraafkabel tot den Stillen Oceaan. Volgens eene berekening, voorkomende in een ingezonden stuk in den *Times*, zouden de daartoe benoodigde kosten niet meer dan £ 100,000 bedragen, terwijl de lijn over de volgende stations zou moeten loopen: Van de zuidelijkste Kaap van Florida (die reeds met Londen in verbinding staat) over eene lengte van 140 mijlen naar Havana en van daar 155 mijlen verder tot Kaap St. Antonio. Vervolgens een draad van 158 mijlen naar de kust van Yucatan, 185 mijlen naar Belize, 145 m. naar Port Cortez, de noordelijkste haven van den Honduras-spoorweg, en van daar 200 mijlen verder naar de golf van Tonseca. Eene dépêche, des morgens door de admiraliteit te Londen afgezonden, zou langs die lijnen nog voor den avond het Britsch escader in den Grooten Oceaan bereikt hebben. Eene draad van Havana tot Kaap Cruz, op Cuba, (300 mijlen), en van daar onder zee door tot Jamaïca (120 mijlen) is in dit plan niet begrepen.

— Aan het parlement is eene petitie ingediend van kooplieden, reeders, bankiers en andere invloedrijke burgers der city van Londen. In deze petitie wordt er op aangedrongen, dat aan de, door sir James Brooke in Sarawak op Borneo, gestichte kolonie, de bescherming van Engeland moge worden verleend, niet alleen omdat sir James Brooke aanspraak op het verhooren zijner wenschen heeft, maar ook omdat op Borneo een uitgebreide handel bloeit, waarvan de waarde 1 millioen dollars in het jaar bedraagt.

Deze petitie wordt krachtig door de *Times* ondersteund. Het blad vreest, dat de Hollanders zich meester zullen maken van Sarawak, en het groote monopolie, dat zij reeds in den Indischen Archipel bezitten, uitbreiden en bevestigen. Het is eenvoudig eene kwestie tusschen de Hollanders en Engelschen, tusschen de cabinetten van 's Hage en Londen. Indien de Engelsche regering mogt aarzelen Sarawak is bescherming te nemen, dan zoude Holland maar al te zeer bereid zijn, met den rajah van Sarawak in onderhandeling te treden.

— Bij gelegenheid der inwijding eener industrieele inrigting te Tynemouth, voerden de heeren Lindsay en Roebuck het woord en spraken over den gedanen uitstap der koningin naar Cherbourg. Eerstgenoemde spreker roemde de beleefdheid van den admiraal der Fransche vloot, die een officier ter beschikking der leden van het Lagerhuis gesteld had, om hun de werven en arsenalen van Cherbourg in al de bijzonderheden te doen bezigtigen. De etablissementen dier haven, zeide hij, overtreffen in grootte alles, wat Engeland bezit, het onlangs daargesteld Keyham bij Devonport daaronder begrepen, dat eene veel mindere uitgestrektheid heeft. Bovendien bezit Cherbourg een spoorweg, die, op een gegeven tijdstip, een leger van honderdduizend man derwaarts kan voeren, welk leger, onverwijld ingescheept, bij iederen waterstand, op het eerste gegeven teeken zich naar de kusten van Engeland rigten kan. Alvorens Engeland te bereiken, zou dat leger echter meester van het kanaal moeten zijn, en over andere schepen te beschikken moeten hebben, dan die, welke Frankrijk thans bezit. Dit voerde den heer Lindsay tot de vergelijkende bewering: dat de Engelsche zeemagt de Fransche overtreft. Frankrijk, zeide hij, zou met geld en tijd, een even groot aantal oorlogschepen kunnen bouwen, als Engeland bezeten heeft, maar Engeland heeft de meerderheid en zal die altijd hebben in de zamenstelling en in het besturen der schepen, want de zijne zijn beter. De *Royal Albert* zou de *Bretagne* spoedig en gemakkelijk in den grond hebben kunnen boren, en de Fransche matrozen kunnen zich naauwelijks in het want staande houden, terwijl de Engelsche op den top der masten heen en weder wiegelen, met al de bevalligheid en gemakkelijkheid der stoutmoedigste koorddansers.

Bovendien was het volk zelf, in alle standen der maatschappij, meer dan het Fransche, als voor de zeevaart geschapen. Het bewijs daarvoor zag Spreker in de drie- of vierhonderd jagten, aan bijzondere aanzienlijke Engelsche familiën toebehoorende, en met drie- à vierduizend der bekwaamste matrozen bemand, welke het Engelsche escader naar Cherbourg vergezeld hebben. En vorderde zulks de nood, dan zouden die edellieden zelven eveneens in staat zijn hunne schepen te verdedigen als hunne matrozen, die thans het voorwerp van de bewondering der wereld uitmaken. Naar de bewering van den heer Lindsay nu, zal Frankrijk nimmer een groot zeevarend volk zoo als Engeland zijn, want nooit zal het den Keizer gelukken, de Fransche natie zich uit eigen liefhebberij, even als de Engelsche, aan maritieme oefeningen te doen wijden; en derhalve ware het voor Frankrijk evenzeer te vergeefs, een wedstrijd met Engeland op dat veld te beproeven, als het voor Engeland zou zijn de poging aan te wenden, om de groote Europesche natiën als een militair volk op zijde te streven. Nogtans, zoo vervolgde de heer Lindsay, moeten wij niet insluimeren, maar met bouwen van nieuwe oorlogschepen voortgaan, ten einde bij alle mogelijke gebeurtenissen altijd eene vloot in het kanaal beschikbaar te hebben, in staat, om Cherbourg te blokkeren, zelfs al moest men die ontzaginboezemende vesting onaangetast laten.

De heer Roebuck had de dokken en vestingwerken van Cherbourg niet zoo op zijn gemak kunnen bezigtigen als de heer Lindsay, uithoofde der zeeziekte, welke hem had overvallen en was bijgebleven. Hij beriep zich dus hoofdzakelijk op het door zijn ambgenoot aangevoerde, om te betoogen, dat, zoolang Engeland krachtige armen, zijne instellingen en de liefde voor de vrijheid bezitten zal, het geen potentaat ter wereld te duchten heeft, uit welke land van Europa hij ook komen mogt. Hij besloot zijne rede aldus: « De vrije grond van Engeland, door de vrije baren des Oceaans bespoeld, die grond zal, zoolang hij door onze zeelieden beschermd wordt, zich tegen de geheele onder de wapens geschaarde wereld staande houden. Weest er zeker van: allen, die te midden van ons wonen, mannen, vrouwen, kinderen, hoe zwak zij mogen zijn, weten, dat men in Engeland vrij is, en zouden tot verdediging dier vrijheid opstaan. Van den dag af, waarop wij door den vreemdeling veroverd werden, zouden wij ophouden Engeland te wezen, aan de spits der wereld te staan, te zijn wat wij thans zijn. Wij zwaaijen een fakkel, dien de overige volken, die in de donkerheid liggen, van verre aanschouwen, en het licht daarvan is des te schittender, naarmate de duisternis voor die volken grooter is. Welaan dan, mijne vrienden! Stelt vertrouwen op uwe kennis, op uwe instellingen, en gij zult de mogendheden, die het wagen mogten u aan te randen, doen sidderen. Gij zijt Engeland, gij staat aan het hoofd der beschaving, en gij behoeft geene vrees voor Cherbourg te voeden." Luide en langdurige toejuichingen volgden op deze vurige redevoering.

De *Times* komt terug op deze twee redevoeringen. Dat blad gelooft niet, dat het Frankrijk gemakkelijk zal vallen 100,000 man te Cherbourg te vereenigen, zoo als beide redenaars beweerd hebben, en zoo het die daar al kan bijeenbrengen, dan zou er altijd nog een zekere tijd vereischt worden voor hunne inscheping, terwijl bovendien 36 oorlogsschepen niet zoo gemakkelijk uit de dokken van Cherbourg te brengen zijn, zelfs met behulp van sleepbooten. Hoe het dus ook zij, Engeland zal, bij verdere oorlogszuchtige toebereidselen van den kant van Frankrijk, immer tijdig genoeg gewaarschuwd worden, om zich krachtig ten strijde toe te rusten en, zoo het tot een gevecht komt, over eene vloot van 36 liniescheepen met 100,000 man te zegevieren. Aan het slot van het artikel geeft het blad hoog op van de meerdere voortreffelijkheid der Engelsche zeelieden boven de Fransche, welke van dien aard is, dat Engeland niets te vreezen heeft, indien het Frankrijk zelfs in den zin mogt komen, eene landing in Engeland te beproeven.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 22 Augustus. (*'s morgens*) Koningin Victoria vertrekt, den 28sten dezer, weder naar Londen.

— Prins en prinses Frederik der Nederlanden, alsmede de prinses Maria, zijn gisteren morgen naar het slot Muskau vertrokken.

— Gisteren werd, naar aanleiding van de aflevering der 1000ste locomotief uit de fabriek der heeren Borsig en Zn., het aangekondigde schitterende feest gegeven. Door den eigenaar werd aan alle geëmploijeerden en werklieden eene medaille geschonken tot een aandenken aan dezen dag.

Als eene bijzonderheid kan gemeld worden, dat in deze fabriek de eerste locomotief werd vervaardigd in het jaar 1841, in het jaar 1846 de honderdste en in 1854 de vijfhonderdste. Men schat het aantal menschen, die dezen dag in Moabit vereenigd waren, op niet minder dan 50,000.

— Uit Stettin wordt medegedeeld, dat de 7 Deensche scheepskapiteins, die wegens verboden kustvaart teregtstonden, in tweede instantie veroordeeld zijn. Zij waren door den eersten regter vrijgesproken, op grond, dat de regeringen van Dantzig en Koningsberg, kort na het gebeurde, het verbod opgeheven hadden en de beweeggronden voor die opheffing reeds voor het plegen der daad bestaan hadden. Tegen deze beslissing was het O. M. in verzet gekomen. Hoewel erkennende, dat den beschuldigden, uit een zedelijk oogpunt beschouwd, hoegenaamd geen verwijt treffen kon, meende het evenwel de beschuldiging te moeten volhouden. Na de pleidooijen verklaarde het hof de kapiteins schuldig aan verboden kustvaart, met veroordeeling tot confiscatie der schepen met hunne lading en in de kosten. De veroorde[...] zullen zich onmiddelijk tot de genade des konings we[...]

CHINA.

Men leest in de ,,China Overland Trade Report" [...] 11 September:

Hongkong, 11 September. H. M. schip *Fur*[...] kapt. Sherard Osborn, kwam ll. donderdag, den [...] dezer, van Yedo te Hongkong aan, aan boord heb[...] lord Elgin met gevolg. De *Furious* verliet Ye[...] den 27sten Augustus, na een verblijf van veertien [...] gedurende het grootste gedeelte van welken tijd Z[...] en diens staf aan wal vertoefden in een verblijf, [...] hen door het Japansche Gouvernement in gere[...] gebragt. Lord Elgin sloot in dien tijd een v[...] met de Japansche regering. De keizer was ziek en [...] moette dus Lord Elgin niet. Hij stelde voor, dat [...] Lordschap door zijn Zoon, een knaap van 12 of 13 [...] zoude ontvangen worden, hetgeen echter zeer ver[...] van de hand gewezen werd. Het zoude een slecht [...] cedent daargesteld hebben. De graaf Poutiatine [...] door zijn Lordschap ontvangen.

Lord Elgin, H. M. gevolmagtigde gezant, [...] gisteren van Yedo, de hoofdstad van Japan, terug [...] handelsverdrag met dat rijk gesloten hebbende, kra[...] hetwelk verschillende havens geopend zijn, waar[...] voordeelige voorwaarden, handel kan worden ged[...]

Zijn lordschap had, met de ministers van de Vere[...] Staten en Frankrijk, de aankomst te gemoet gezien [...] de Chinesche gemagtigden, die aangesteld waren, [...] details van het tarief te bepalen, doch deze ambte[...] zullen, zoo als men nu zegt, niet voor het einde [...] deze maand hier zijn.

Men verhaalt, dat de Yang-Tze wederom in ha[...] heele uitgestrektheid geopend is, doch juiste narigten [...] omtrent zijn moeijelijk te verkrijgen. Indien dit, [...] nog geene daadzaak is, laat het zich nogtans verwa[...] dat het er weldra eene zijn zal, daar de oproer[...] zonder twijfel in Nanking opgesloten zijn en hunne [...] in dat gewest bijna uitgeput is.

Wij vernemen, dat Lord Elgin, gedurende zijn [...] verblijf van veertien dagen, in de hoofdstad van Ja[...] er in geslaagd is, op de meest voordeelige voorwaarde[...] verdrag met het bestuur van dat land te sluiten. [...] vermeenen, dat het Amerikaansch verdrag, dat om[...] drie weken vroeger geteekend werd, of wel onmid[...] na de aankomst van het berigt van het verdrag [...] Tien-tsin, voor een groot gedeelte den grondslag [...] maakt van het verdrag, thans door den Britschen [...] magtigde gesloten. De voornaamste punten van de[...] drag zijn reeds bekend.

Het staat een minister gezant aan het hof van [...] toe, en verleent de opening der havens van Kana[...] (dat niet oneigenaardig het Whampoa van Yedo gen[...] wordt), van Nagasaki en van Hakodade, na verloop [...] een jaar van den datum der onderteekening; op een [...] tijdstip zal een haven aan de westkust en eene a[...] op de oostkust, Hiogo genaamd, die de haven van O[...] saka is, voor den handel van het westen worden geop[...] terwijl de voornaamste steden van Yedo en Oh[...] almede voor den handel zullen toegankelijk zijn.

Den aanwezigen Europeanen, met uitzondering van [...] minister te Yedo, is het niet toegestaan in het bin[...] land te reizen. De eigendommelijke organisatie van [...] land, in afzonderlijke en meestal onafhankelijke vo[...] dommen, onder 360 leenroerige prinsen, verklaart [...] bepaling. De handelsregelingen zijn op den meest [...] gelijk vrijen voet vastgesteld. Alle uitvoeren, met [...] zondering van enkele verbodene artikelen, zijn aan [...] belasting van 5 procent onderworpen. Alle in[...] zijn belast met een inkomend regt van 20 pCt.; [...] daar er geene tonnegelden of andere regten bestaan, [...] deze heffing niet onredelijk te zijn. Een lijst van [...] kelen, die alleen met een inkomend regt van 5 [...] zijn belast, is van dezen algemeenen maatregel uitge[...] derd, en een van de voornaamste concessien, die wij [...] namen, dat door Lord Elgin verkregen werd, is de op[...] in laatstgenoemde lijst van katoenen en wollen goed[...] Wij vergissen ons zeer, indien naar datgene, wat [...] van de Japanners hoorden, de aldus voor onze [...] manufacturen geopende markt geene mededingster [...] van die, welke ons onlangs, door het verdrag van T[...] tsin, in het hemelsche rijk geopend is. Een andere [...] langrijke voorwaarde, die wij niet gelooven, dat in [...] Amerikaansche verdrag is opgenomen, is die, waarb[...] bepaald, dat het tarief na vijf jaren zal herzien wor[...]

Dit is eene allernoodzakelijkste voorzorg voor [...] nog onbekenden en nog niet gevestigden handel. Er [...] nog andere kleine verschilpunten, waarvan de bijzo[...] heden ons niet ter ooren kwamen; maar wij mee[...] dat het bovenstaande de voornaamste punten bevat [...] het nieuwe verdrag, benevens van die, waarin [...] verschilt van dat, door den heer Harris, den A[...] rikaanschen consul van Simoda, onderteekend. [...] Russische minister, graaf Pontiatine, was te Yedo, ti[...] lord Elgin zich daar bevond, maar wij vernemen, [...] zijn verdrag in geen enkel belangrijk punt van het A[...] rikaansche verschilt.

Het Amerikaansche stoomfregat *Powhatan* (een [...] geschip), kwam op den 18den September van Naga[...] te Woongsung aan, hebbende het eerstgenoemde [...] den 15den verlaten. Het fregat had eerst Simoda en [...] Yedo-baai bezocht. De *Minesota* lag te Naga[...] Lord Elgin ging den 8sten September met de *Fur*[...] vergezeld van de *Retribution*, de *Lee* en het yacht [...] *Emperor*, naar Yedo onder zeil. De *Calcutta* en [...] *Inflexible* zeilden, den 10den, met Sir M. Sey[...] naar Hongkong.

De *Powhatan* bragt de gewigtige tijding, dat op [...] 20sten Julij, een tractaat te Kanagawa, nabij Ye[...] tusschen de Vereenigde Staten en Japan was geteek[...] waarbij groote voorregten waren toegekend. Daar[...] behoorden de afschaffing van het Gouvernements [...] monopolie, en het regt van diplomatiek verblijf te Y[...] Dit verdrag was door den heer Harris, den Ameri[...] schen consul-generaal, die met de diplomatische aang[...] genheden belast is, verkregen. Het bevindt zich thans [...] boord van de *Powhatan* en wordt met de volgende [...] naar Amerika verzonden. De heer Harris heeft on[...]

Evangelische Eeredienst.

Op Zondag den 10den October 1858.

WILLEMS-KERK.

NEDERDUITSCH.

Des voormiddags ten half 9 ure *Ds. van Davelaar.*

BUITEN-KERK.

MALEISCH.

Des voormiddags ten half 9 ure *Ds. Scheuer.*

Op Vrijdag den 15den October 1858.

VOORBEREIDING VOOR HET HEILIG AVONDMAAL.

WILLEMS-KERK.

NEDERDUITSCH.

Des avonds ten half 7 ure Ds. *van Davelaar.*

BUITEN-KERK.

MALEISCH.

Des avonds ten half 7 ure Ds. *Bierhaus.*

Roomsch-Katholijke Gemeente.

Op Zondag, den 10den October 1858.

Eerste H. Dienst des morgens ten 7 ure.

Hoog-dienst des morgens ten half 9 ure.

Lof des avonds ten 6 ure.

BATAVIA. — H. M. VAN DORP.

Protestantsche Gemeente.

Op Zondag den 10den October 1858.

WILLEMS KERK.

NEDERDUITSCH.

Des voormiddags ten half 9 ure Ds. van Dorsser.

BUITEN-KERK.

MALEISCH.

Des voormiddags ten half 9 ure Ds. S[illegible]

Op Zaterdag den 16den October 1858.

VOORBEREIDING VOOR HET HEILIG AVONDMAAL.

WILLEMS-KERK.

NEDERDUITSCH.

Des avonds ten half 7 ure Ds. van Dorsser.

BUITEN-KERK.

MALEISCH.

Des avonds ten half 7 ure Ds. [illegible]

Roomsch-Katholijke Gemeente.

Op Zondag, den 10den October 1858.

Eerste H. Dienst des morgens ten 7 ure.

Hoog dienst des morgens ten half 9 ure.

Lof des avonds ten 6 ure.

…bezocht, en eene bijeenkomst gehad met den kei… Het Russische fregat *Askold*, met den Admiraal …tiatine aan boord, liep de haven van Simoda bin… toen de *Powhatan* haar verliet. Het bestaan van …Amerikaansche verdrag was lord Elgin onbekend, …hij van Nagasaki vertrok.

…aar men verzekert, zal de *Powhatan* hier blijven, …de terugkomst der *Minesota*, die omstreeks den 1sten …ember, zal aankomen. De *Missisippi* is te Hakodade. …*German-town* blijft nog te Whampoa.

…Ex. de Amerikaansche minister en de Baron Gros …nog te Shanghae, wachtende op de terugkomst der …lijke commissarissen. De *Cruiser* had natuurlijk …aki nog niet bereikt, toen de *Powhatan* onder …ing.

De Amerikaansche schooner *Sophia* kwam verleden … van de Amoer aan, aan boord hebbende een Rus… overbrenger van depêches, die een grenstractaat …bragt, dat, in het begin van Julij, door den gou…r-generaal van Siberie en de Chinesche overheden …ten was. De linkeroever van de Amoer is, even…als het kustgebied op de regterbank der Usuri (43 …n noorderbreedte), aan Rusland afgestaan. Wan… men de kaart nagaat, zal men bemerken, dat deze …g als hoogst gewigtig is aan te merken.

…EDERLANDSCHE ADMINISTRATEURS

OP DOOR

Chinezen bezeten landen.

…No. 33 van ons blad, hebben wij een uitgebreid artikel …het Landbezit der Chinezen geplaatst en daarin op het na… gewezen, dat uit de opeenhooping van landerijen in handen …die voor den inlander voortvloeit.

… wenschen nog kortelijk op dit punt terug te komen en … de daarmede in verband staande vraag: *zoude het niet …lijk te achten zijn, dat de Chinesche landeigenaars verpligt … Nederlandsche Administrateurs in dienst te nemen?*

…aarzelen niet deze vraag toestemmend te beantwoorden, …wanneer bepaald werd, dat die Administrateurs ten ge… van den resident, als hoogste plaatselijke autoriteit, gesteld …

…springt van zelf in het oog, dat daardoor beter voor de … der opgezetenen van de landerijen gewaakt en ook der … beter in de hand zoude kunnen gewerkt worden, om vele …ige en ongeoorloofde feiten aan het daglicht te brengen en …komen.

… niet een policiebeambte met de Chinesche taal en het …che schrift, welks hieroglyphen zelfs menig Chinees niet … is te ontcijferen, bekend is, zoude de Administratie nood… in het Hollandsch moeten gevoerd worden.

…door zoude het Bestuur bij magte zijn, om den clandestinen … van amfioen, speciaal op de aan zee gelegen landerijen, te…gaan.

… deze verboden practijk toch veel en bijna overal plaats …valt niet te betwijfelen. Immers hebben de Chinezen …vermoedelijk de aan zee gelegen landerijen aangekocht, …zoo zeer met het oog op het gemakkelijk vervoer der pro…als wel op den gemakkelijken invoer van verboden ar… Het geringe personeel der recherche toch kan niet, al… overal bij dag en nacht, op zee en bij elke rivier of … zich vertoonen, terwijl zich daar ter plaatse zeer gemak…een of meerdere vaartuigen kunnen ophouden, om in een …tijds eenige kisten binnen te smokkelen.

…is van genoegzame bekendheid, dat voornamelijk Chinezen …bieren ongeoorloofde middelen, ter verkrijging van rijke …len, in het werk stellen; — immers is de amfioenpacht … in handen van Chinezen, die meest alle landeigenaren en …ars zijn. Elk vermogend Chineesch handelaar bezit tevens …tsij in eigendom of in huur. Zij vormen als het ware … ligchaam en hebben in de afdeelingen der residentie … zoogenaamde onderpachters, die mede slechts een doel …, en wel dat, om van alles de grootste voordeelen te trek…

… zal welligt in het midden brengen, dat in de meeste af…en Europesche policiebeambten gevestigd zijn en zich op …derijen hoofdmandoers, dessahoofden, marinjo's, allen aan …ste ondergeschikt, bevinden, die tegen knevelarijen en smok…del moeten waken en bij bevinding daarvan, der policie … moeten geven. Doch men dwaalt, indien men meent, … personen voldoende zijn, om hieraan paal en perk te …

…Europesche policiebeambten toch hebben meestijds eene te…trekte afdeeling of district, met slechts enkele policienaren, … zich, terwijl de hoofdmandoers enz. wel in schijn het Eu…ch gezag, maar in werkelijkheid hunne landeigenaren aan…, om de eenvoudige rede, dat zij van dezen bijna geheel …lijk zijn, b.v. in wat betreft hunne rijstvelden, hunne be…ing tot mandoer, in het ter leen ontvangen van gelden …els enz. enz. enz.

…dien er voor de policie of voor den landraad geschillen …n de landeigenaren en de opgezetenen, betreffende de Ad…atie voorkomen, dan staan den Europeschen ambtenaar meestal …en ten eenemale verkeerd en is hij verpligt, de hulp … Chineesch officier of van den Chineschen raad in te … maar wie blijft borg, dat die Chinezen zelven niet bij de …lang hebben of geheime deelgenooten der aangeklaagden … Wie staat er voor in, dat er geene omkoopingen, waarmede … Chinesche natie zoo vlug is, in het spel zijn? Immers een … is niet karig, om een 10 of 20 duizend gulden op te offeren, … eigenlijk geene opoffering mag noemen, vermits zijne …eid dat kapitaal spoedig weet terug te krijgen, daar hij … bijna onbepaald heer en koning op zijn land is.

… zal echter ophouden, zoodra het Gouvernement hen nood… een Nederlandsch Administrateur met dito personeel, als …, boekhouder en klerk, aan te nemen. Deze Administra… zoude door het plaatselijk gezag moeten worden ondersteund …n onbepaald beheer over de landerijen uitoefenen, waar…hij dan ook verantwoordelijk zoude moeten gesteld worden. …preekt van zelf, dat de tot die betrekking te kiezen persoon, … en trouw, eene volledige kennis van de gewoonten van den …er en tevens van de streken der Chinezen zoude moeten …en.

… deze wijze zouden, zoo dan niet geheel, dan toch grooten… de knevelarijen en de clandestine invoer van verboden artikelen …en. Eene ruime belooning zoude een zoodanig administra… moeten worden toegekend, daar het toch geene gemakke…ak is, een door een Chinees bezeten land naar behooren …eeren en hij tevens verpligt zoude zijn, een aanzienlijk …ijner inkomsten voor het houden van spionnen af te zon…

… Bestuur zoude dus moeten afkondigen, dat de Chinesche …enaren voortaan zouden verpligt zijn, een Nederlandschen …istrateur, met dito personeel, het volle gezag op hun land … uitoefenen; dat zij zelven zich op de hoofdplaats der re… of afdeeling zouden moeten vestigen en alleen van tijd … op het land mogen komen, om den loop der zaken na …, in overleg met den Administrateur verbeteringen daar …len en het jaarlijksche *sedeka bumi* bij te wonen.

…oodzaakt zijne landerijen door Nederlanders, ten zijnen …e zien beheeren, waardoor aan alle verboden practijken de … zoude worden ingeslagen, zoude dit den Chineschen land… in verband met het in No. 33 van ons blad voorge… al spoedig genegen maken, zijne landen aan Europeanen … doen, terwijl tevens door dezen maatregel aan menig Ne… of diens afstammelingen den weg zoude geopend wor… eene eerlijke wijze een voldoend bestaan te vinden.

(*Redactie*).

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	[illegible]	NAAR
October	3	Engelsch	Gayon	J. Pringle.	Swan River.	14 September.	Singapore.
〃	4	Nederlandsch	Ida Wilhelmina.	B. P. van Wijland.	Cardiff.	21 Mei.	Hongkong.
〃	—	〃	Koophandel.	L. Crevecoeur.	〃	28 〃	Manilla.
〃	—	〃	Lewe van Nijenstein.	R. H. Burchers.	Swansea.	— 〃	Hongkong.
〃	—	Amerikaansch.	Red Gauntled.	T. Andrews.	Cardiff.	3 Julij.	Manilla.
〃	—	〃	Syva.	G. Sheeren.	Melbourne.	5 September.	Singapore.
〃	—	Nederlandsch.	Jonge Jan.	E. R. Feiffer.	Rotterdam.	21 Mei.	Batavia.
〃	—	〃	Theodora Machtilda.	D. Boelhouwer.	Amsterdam.	24 Junij.	〃
〃	5	Engelsch.	Juliet.	W. Drummanet.	Glasgow.	18 〃	〃
〃	—	〃	Th. Ann Cole.	J. Vanan.	Singapore.	25 September.	Melbourne.
〃	—	Amerikaansch.	Joung America.	D. S. Babrook.	〃	23 〃	New-York.
〃	6	Engelsch.	J. C. Ross.	R. Ballart.	Batavia.	5 October.	Cocos Eilanden.
〃	—	〃	Rongalles.	Scott.	Manilla.	28 Julij.	Iloaden.
〃	7	〃	Rabenhood.	G. Cobb.	Foochow-Foo.	9 September.	〃

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
October	6	Ball.	schoener	Ardjoeno.	Sariedjo	Balie Badong.	27 Sept.	Borneo Comp. Limited.
〃	—	Amerikaansch	bark	Telegraph.	A. W. Gils	Samarang.	1 Oct.	Hunter, Houghton & Co.
〃	—	Engelsch	〃	Inconstant.	W. J. Williaston.	Liverpool.	3 Julij.	Martin, Dyce & Co.
〃	—	Nederlandsch	〃	Ardjoeno.	J. F. A. Rapp	Amsterdam.	25 Junij.	Haager & Schuurman.
〃	—	〃	〃	Louise Kroonpr. van Zweden.	J. van der Linden	〃	9 〃	B. Kopersmit & Co.
〃	—	〃	schip	Metalen Kruis.	J. S. Zuurdeeg	Sumanap.	27 Sept.	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Abdul Hair	Said bin Jakoeb	Sambas.	17 〃	B. J. Jacobs.
〃	—	〃	〃	Soedul Barie	Said Aboe	Indramaijoe.	2 Oct.	〃
〃	—	〃	〃	Fathul Hair	Said Alie	Sumanap.	24 Sept.	〃
〃	—	Nederlandsch	〃	de Noordster	J. Luteijn	Singapore.	6 〃	Maclaine, Watson & Co.
〃	—	〃	〃	Theodora Mathilda	D. Boelhouwer	Amsterdam.	25 Junij.	Paine, Stricker & Co.
〃	—	〃	〃	Willem Daniel	T. de Meester	〃	25 〃	〃
〃	—	Hamburgsch	schip	Neumuhlen	J. H. de Heuer.	Melbourne.	25 Aug.	Metzendorff, Wilmans & Co.
〃	—	Nederlandsch	bark	Vriendentrouw	D. Grevelink	Singapore.	12 Sept.	B. Kopersmit & Co.
〃	7	Ned. Indisch	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang.	5 Oct.	Levert & Co.
〃	—	Nederlandsch	bark	d'Elmina	J. G. Teenga	Tagal.	4 〃	J. Cezard & Co.
〃	—	Ned. Indisch	〃	Lachmadia	Said Hasnie	Bandjermassing.	4 Sept.	B. J. Jacobs.
〃	—	〃	schoener	Pangeran Mohamad Sah	Ardasier	Sumanap.	27 〃	Hunter, Houghton & Co.
〃	—	Bremen	schip	Humboldt	C. W. W. Schierenburg	Samarang.	5 Oct.	C. Bahre & G. Kinder.
〃	—	Amerikaansch	〃	Oceaan Rove	M. T. Pickering	Melbourne.	25 Julij	Paine, Stricker & Co.
〃	—	Nederlandsch	bark	Susanna Elisabeth	C. Ouwehand	Shanghae.	24 〃	Maclaine, Watson & Co.
〃	—	Engelsch	〃	Esmiralda		Melbourne.		〃
〃	—	Nederlandsch	schip	Admiraal de Ruijter	B. Koster	Samarang.		E. Moormann & Co.
〃	8	Ned. Indisch	bark	Faid Alim	Said Segaf	Indramaijoe.	6 Oct.	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	—	〃	〃	Ellen	Wenthold	Samarang.		B. Kopersmit & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
October	7	Nederlandsch	schip	Doelwijk	K. Swart	Samarang
〃	—	〃	〃	Javaan	W. Munnix	Indramaijoe
〃	—	〃	bark	Duiveland	J. C. Vierama	Soerabaija
〃	—	Ned. Indisch	〃	Alnoer	Said bin Ach. Masroekie	Samarang
〃	—	〃	brik	Cheribon Packet	W. F. Mitchingham	Lampong
〃	—	〃	stooms.	Batavia	A. G. Bosch	Wester Kust van Borneo
〃	—	Engelsch	schip	Oxus	P. Wallace	Manilla
〃	—	Ned. Indisch	bark	Wilhelmina Cox	M. P. Deibel	Samarang
〃	8	〃	brik	Sophia	G. Schuit	Soerabaija
〃	—	Nederlandsch	bark	Jan van Hoorn	B. Mols	〃
〃	—	〃	schip	Philips van Marnix	E. van Duijn	Samarang
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Padang	B. J. Schipper	〃 en Soerabaija
〃	—	〃	bark	Justina	Lim Goanling	Palembang via Muntok
〃	—	〃	brik	Al Oamanie	Sech Bahasoan	Cheribon
〃	—	Nederlandsch	bark	Soolo	van der Meulen	Soerabaija
〃	—	Pruisch	〃	Ferdinand Nies	Köler	〃
〃	9	Z. M.	stooms.	Princes Amelia, kapt. luit. ter zee	A. S. D. Clarkson	Singapore.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Batavia	Tjioh Kee Siang	Pecalongan.
〃	—	Nederlandsch	〃	Weltevreden	Duinker	Patjitan.
〃	—	〃	〃	Henriette	Portenger	Samarang en Soerabaija
〃	—	〃	〃	Professor Suringar	G. H. Sheltjes	Soerabaija

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Gelderland*	D. Craft Hellingman	Japan	Haager & Schuurman.
〃	3 mast schoener	Adèle*	H. B. R. Jaski	Manilla	〃
〃	bark	Alida Maria*	J. de Vries	Japan	〃
〃	〃	Maarten van Rossem*	P. F. Rijken	Pamanoekan	〃
〃	〃	Ardjoeno	J. F. A. Rapp	Samarang	〃
〃	schip	Prins Frederik der Nederlanden*	C. C. deWitt	Samarang en Soerabaija	〃
〃	bark	Valparaiso*	H. A. Ellerman		〃
〃	〃	Eersteling	Armstrong		Schimmelpenninck & Co.
〃	〃	Graaf Dirk III	C. J. Rotgans		〃
〃	〃	Almelo	R. P. Tjebbes		〃
〃	〃	Generaal Michiels	P. G. Visser		〃
〃	〃	Adolf van Nassau	T. Meester		〃
〃	〃	Metalen Kruis	Zuurdeeg		〃
〃	brik	St. Michael	Boswijk		〃
〃	bark	Julia*	A. van der Kolff		〃
〃	〃	Cortgene*	D. Dunlop		Reijnst & Vinju.
〃	〃	Alblasserdam	J. 'tHoen		Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Cornelis Smit*	R. Weidenaar		〃
〃	〃	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		〃
〃	〃	de Noordster	J. Luteijn		〃
〃	brik	Louisa	P. F. A. Antusch	Amsterdam	〃
〃	bark	Catharina Maria*	Schuchard		〃
〃	〃	Cheribon	W. J. Ceers		Dunlberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	〃	Johanna Christina*	J. R. de Boer		〃
〃	schip	Noord Braband	H. R. Bok		〃
〃	〃	President van Rijckevorsel	C. Vermeij		〃
〃	〃	Hester Adiana	G. S. van Hees	Samarang en Soerabaija	〃
〃	〃	Voorwaarts	G. F. Bus		〃
〃	bark	Jan van Brakel*	C. Verhey		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	〃	Elisa Susanna	van Boven	Soerabaija	〃
〃	schip	Voorruit	W. C. Koot		〃
〃	bark	Grondwet*	T. C. Kamminga		〃
〃	〃	Vice Admiraal Gobius	A. A. van der Linden	Soerabaija	〃
〃	〃	Theodora Mathilda	D. Boelhouwer	Soerabaija	Paine, Stricker & Co.
〃	〃	Willem Daniel	T. de Meester	Soerabaija	〃
〃	schip	Walvisch	Schut		〃
〃	〃	Margaretha Johanna	Wassenaar	Soerabaija	〃
〃	〃	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Neptunus*	P. Schuurman		〃
〃	bark	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		〃
〃	〃	Vriendentrouw*	Grevelink		〃
〃	schip	Nieuw Holland	Tuk		〃
〃	〃	Louise*	P. Buijs Jr.	Samarang	〃
〃	〃	Oceaan	E. Poestkoke		〃
〃	bark	Waterloo*	D. Duinker	Patjitan	〃
〃	schip	Admiraal de Ruijter*	B. Koster	Golf van Perzie	E. Moormann & Co.
〃	〃	Karel en Henricus	A. van der Geer		Dümmler & Co.
〃	bark	Nederland en Oranje	L. F. van Ruijven	Soerabaija	〃
〃	〃	Abel Tasman*	J. R. Rijken		de Woerdt, Ruijs & Co.
〃	〃	H. Vincentius van Paulo	K. H. de Groot	Tjilatjap via Soerabaija	〃
〃	〃	d'Elmina	Teenga		J. Cezard & Co.
〃	〃	Diligentia	Bentveldt		〃
〃	〃	Allegonda Jacoba	Deurholtz		〃
〃	〃	Odilia Magaretha	Hazelhoff		〃
〃	schip	Admiraal van Kinsbergen	van der Putte		〃
〃	〃	Jacob Roggeveen	Vos van Marken	Samarang	〃
〃	〃	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		〃
〃	〃	Delft	van Geelkerken		〃
〃	〃	Nova Zembla	A. J. B. Hordijk	Rotterdam	
Nederl. Ind.	bark	Marianne Antoinette*	J. Wester	Samarang	B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Sara Eleonora	D. Schuijmer	Samarang	Cassaletta & Co.
〃	〃	Said Maskoer*	Hadjie Achmat	Samarang	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	〃	Atatoer Rachman*	Bahasoan	〃	〃
〃	schoener	Julie*	Moh. Alie		〃
〃	brik	Radatoel Djaiha*	Hadjie Moh. Said		〃
〃	bark	Menado*	Hadjie Senal		〃
〃	〃	Alnoer*	Said Aijdroes	Samarang	〃
〃	schip	Katroneda*	Sarief Abdul Rachman	Soerabaija	〃
〃	bark	Kim Tiauhoat*	Kim Iekong		〃
〃	schoener	Sumatra*	Moesa		〃
〃	〃	Indramaijo	Tan Tjianghian	Palembang	〃
〃	bark	Salma Bandjermassing*	Jamain		〃
〃	〃	Fathol Madjiet	Said Aloewie Segaf		B. J. Jacobs.
〃	〃	Aboel Hair	Sech bin Yacoep	Soerabaija	〃
〃	〃	Lachmadie	Said Alhabassij		〃
〃	brik	Soedul Barie	Said bin Salim		〃
〃	schip	Al Osmanie*	Sech Salim Basaid	Singapore	
〃	〃	Gertruda*	Söbels	Sumanap	Paine Stricker & Co.
Engelsch	schoener	Alice Marten*	Starres		Hunter, Houghton & Co.
〃	bark	Norwood*	T. Bristow	China	Maclaine, Watson & Co.
〃	schip	Storm Queen*	A. Crombie		〃
Bremer	〃	Itland*	Wallace	Holland	Busing, Schröder & Co.
〃	〃	Humboldt*	Schierenberg	Bremer	C. Bahre & G. Kinder.
Belgie	〃	Philotaxe*	Weisen		J. Cezard & Co.
Fransch	bark	Gil Blas*	Bezet		〃
Amerikaansch	schip	Ocean Rove	Pickering		Paine, Stricker & Co.
〃	bark	Nautilus	Elwell		Pitcairn, Syme & Co.
Zweedsch	〃	Caroline*	S. Hillman		〃
〃	〃	Robert Dickson*	R. Hjarpe		〃
Nieuw Granada	brik	Colibri*	Kier		C. Bahre & G. Kinder.
Pruisch	bark	Ida Mathilde*	Gronow		〃
Hamburg	schoener	Helène*	Range		〃

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	Bestemming.	AGENTEN
Nederlandsch....	bark	Jeannette	F. Visser	Batavia.	B. Kopersmit & Co.
„	„	Beijerwaard	L. W. Bruigom	Nederland.	„
„	„	Postiljon	J. C. van de Pol		van den Broek & Veeckens.
Nederl. Indie....	„	Ellen	F. A. P. Wentholt	Batavia.	B. Kopersmit & Co.
„	„	Intan Bandjermassing	Akiel	Bandjermassing.	Gezagvoerder.
„	„	Kim Goan	So Kiasing		„
„	„	Kalimantan	Lie Oentat		„
„	„	Timbang	Po Wongso		„
„	„	Idra Koolmana	Said Hadad		„
„	„	Soedul Hair	Said Baharoon		„
„	„	Almadinah	Hadjie Moh. Sedik		„
„	„	Kim Wan	Oeij Lie Tik		„
„	schoener	Aloewie Segaf.	Oewa Soegie	Pontianak.	„
„	„	Mastora	Abdul Rachman	Singapore.	„
„	„	Hap Eng	Tan Kie		„
„	schip	Fathool Moebarak	Hadjie Moeda	Singapore.	„
„	brik	Berkat	Sohot	Banjermassing.	„
„	„	Sa-ootdin	D. F. Varkevisser		„
Engelsch	schip	William Simpson,	John Splatt.	Nederland.	Dorrepaal & Co.
Zweedsch	„	Wanja	A. Soderberg		MacNeill & Co.
Fransch	„	Chili No. 2	E. Vue	Nantes.	Dorrepaal & Co.
„	„	Julie Cezard	F. Le Sergeant	Frankrijk.	„

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Sept.	24	Ned.	bark	Hollands Trouw	Keuker	Batavia.
„	25	N.I.	stooms.	Batavia	Bosch	„
„	27	„	schip	Djoedool Moebarak	Alan	Banjermass.
„	—	Ned.	bark	Drie Vrienden	Anderson	Batavia.
„	—	„	„	Christiaan Huijgens	van Katwijk	Samarang.
„	28	N.I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Pasoeroean.
„	—	„	stooms.	Kon. der Nederl.	Lewis	Batavia.
„	—	„	brik	Anthoinetta	Chasteau	Samarang.

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Sept.	26	N. I.	bark	Bacht Mastora	Alhabassij	Pontianak.
„	—	„	„	Snuffelaar	Oewa Raga	Macasser.
„	—	Zweed	schip	Australie	Strömberg	Nederland.
„	27	Ned.	bark	Alcor	van Oppen	Batavia.
„	—	Z. M.	stooms.	Gedeh ....Kapt. t/z.	Staring	Bawean.
„	—	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	Probolingo.
„	—	Bal.	schoen.	Ardjoeno	Sariedjo	Batavia.
„	28	N. I.	„	Fathal Hair	Beladram	Sumanap.
„	—	„	stooms.	Batavia	Bosch	Batavia.

In lading liggende schepen *te Soerabaija*.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	Drie Vrienden	J. Anderson		Fraser, Eaton & Co.
„	Libra	J. van Os	Nederland.	„
„	Beatrix	van der Wijck		„
„	Gebroeders	G. de Groot	Nederland.	„
„	Anthonia Geertruida	D. Forbes Breuning	„	„
Engelsch	Adolphus	J. Greig	Australie.	„
Amerikaansch	Thatcher Magoun	Barter	Nederland.	„
„	Golden Rule	T. Mayo	„	„
„	Escort	Pepper		„
Bremer	Creole	E. K. Krabb	Nederland.	„
Zweedsch	Ellida	Godberson	Kanaal.	„
Fransch	Jessore	C. Cachet	Frankrijk.	„
Nederlandsch	Zaanstroom	Schaap	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
Nederl.	Economist	J. C. S. Olivier	Amsterdam.	W. W. Coock & Co.
„	Jan Schouten	J. Coening Meijer		Schimmelpenninck & Co.
Bremer	Emigrant	C. Andressen		Mathieu & Co.

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam, 25 Augustus.

Tabak. Er zijn eenige partijtjes Oost-Ind. in veiling gebragt, welke als volgt grif koopers vonden:

148 Pakken. JAVA.

Kav.	Tax.	Prijz.	Kav.	Tax.	Prijz.
28.	65 c.	uit de hand verk.	36.	30 c.	24½ c.
29.	65 „	„	37.	30 „	24 „
30.	65 „	„	38.	30 „	24 „
31.	65 „	„	39.	30 „	23½ „
32.	65 „	55½ c.	40.		24½ „
33.	90 „	91½ „	41.	60 „	61½ „
34.	65 „	63 „	42.	40 „	41 „
35.	75 „	61 „			

760 pakken JAVA (hoofdmerk VDS).

Kav.	Tax.	Prijs.	Kav.	Tax.	Prijz.	Kav.	Tax.	Prijz.
1.	80 c.	85½ c.	10.	65 c	88½ c.	19.	30 c.	28 c.
2.	50 „	50 „	11.	42 „	46 „	20.	20 „	19½ „
3.	60 „	74 „	12.	80 „	85½ „	21.	27 „	30 „
4.	38 „	42 „	13.	70 „	72 „	22.	19 „	15½ „
5.	32 „	29 „	14.	58 „	55 „	23.	15 „	12 „
6.	25 „	22 „	15.	65 „	71½ „	24.	95 „	109½ „
7.	18 „	16½ „	16.	52½ „	57½ „	25.	95 „	113 „
8.	16 „	14½ „	17.	50 „	66½ „	26.	70 „	91 „
9.	90 „	110½ „	18.	38 „	35 „	27.	38 „	35½ „

De 248 halve kisten Malang Sigaren zijn geheel opgehouden tot *f* 6,50 per m.

En nu een woord over de handelsbeweging der kolonien. Thans zijn officiële staten bekend gemaakt, die vergeleken met vroegere jaren aanleiding geven tot de volgende *slotsommen* van een vergelijkend overzigt van den handel van *Java* en *Madura* over de tien laatste jaren.

INVOER.

	Gouvernements.	*Particuliere.*	*Totaal.*
gemiddeld 1848—50.	*f* 8.943.058.	*f* 22.808.931.	*f* 31.751.989.
„ 1851—53.	11.516.395.	31.218.400.	42.734.795.
Jaar 1854	23.467.147.	40.308.200.	63.775.347.
„ 1855	14.987.597.	32.994.263.	47.981.860.
„ 1856	20.633.919.	36.671.907.	57.305.826.
„ 1857	24.986.541.	38.638.028.	63.624.569.

De invoer verdeelt zich, wat de jongste vier jaren betreft, aldus, (waarde in guldens.)

		Gouvernements.	*Particuliere.*	*Totaal.*
1854	specie	17.006.915.	6.430.856.	23.437.771.
	koopm	6.460.232.	33.877.344.	40.337.576.
1855	specie	7.111.539.	930.097.	8.401.636.
	koopm	7.876.058.	32.064.166.	39.940.224.
1856	specie	12.865.750.	3.657.655.	16.523.405.
	koopm	7.768.169.	33.014.252.	40.782.421.
1857	specie	12.420.000.	4.424.536.	16.844.536.
	koopm	12.566.541.	34.213.492.	46.780.033.

UITVOER.

	Gouvernements.	*Particuliere.*	*Totaal.*
gemiddeld 1848—50.	*f* 38.211.275.	*f* 19.578.071.	*f* 57.789.346.
„ 1851—53.	42.243.252.	25.866.390.	68.109.642.
Jaar 1854	41.736.839.	32.648.581.	74.385.420.
„ 1855	49.850.435.	34,261.962.	84.112.397.
„ 1856	64.356.144.	41.369.978.	105.726.122.
„ 1857	57.394.573.	48.529.311.	105.923.884.

De uitvoer verdeelt zich, wat de jongste vier jaren betreft, aldus: (waarde in guldens):

		Gouvernements.	*Particuliere.*	*Totaal.*
1854	specie	1.005.800.	4.585.024.	5.590.824.
	koopm	40.731.039.	28.063.557.	68.794.596.
1855	specie	668.500.	4.685.467.	5.353.967.
	koopm	49.181.935.	29.576.495.	78.758.430.
1856	specie	2.152,025.	6.639.202.	8.791.227.
	koopm	62.204.119.	34.730.776.	96.934.895.
1857	specie	1.570.555.	4.451.'31.	6.021.686.
	koopm	55.824.018.	44.078.180.	99 902.198.

Deze cijfers spreken, ook zonder nadere toelichting luide genoeg. Zoowel bij den in- als uitvoer vindt men eene beduidende toeneming, soms zelfs verdubbeling in vergelijking van het bedrag der gemiddelde handelsbeweging van 1848—50.

MARKTPRIJZEN.

te Batavia, den 9 October 1858.

Koffij, Java *f* 30,—
—— Padang *f* 28,— @ *f* 30,—
Rijst, Indramaijoe met zakken, *f* 200,—.
—— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 130,— @ *f* 150,—
—— „ „ 2de „ *f* 120,— @ *f* 130,—
—— Carga *f* 100,— @ *f* 115.—
Suiker, witte No. 16 *f* 17— @ *f* 17,50;
Arak, *f* 50,— @ *f* 55,—;
Wisselkoers op Holland privat 6 maanden 100 pCt.
„ op Engeland, *f* 11,50 @ *f* 11,60 £.
Gouvernement geen papier.

Vrachten zeer gedrukt; het aantal vrachtzoekende schepen hier en op de kust, bevattende eene ruimte van 50,000 tonnen, overtreft verre de behoeften, — er bestaat geene kans voor eene spoedige verhooging in prijzen.

Sedert de vorige maand vonden de volgende bevrachtingen plaats: *Schoon Verbond* *f* 50,— voor Suiker, van Soerabaija naar Amsterdam. *Batavier* door de Factorij opgenomen tot *f* 65,— voor Suiker van Pekalongan, naar Rotterdam. *Phoebus* bevracht voor China via Singapore @ $ 3500 in ééns. *Jhr. Mr. v. d. Wal van Puttershoek* bekomt *f* 2000,— voor den overvoer van Steenkolen naar Singkawang (Borneo). *Java's Welvaren* laadt eene lading Zout te Sumanap naar Tjilatjap voor *f* 5000,—. *Alida Maria* en *Gelderland* leggen in lading voor Japan. *Creole* (Brem.) is te Soerabaija bevracht @ £ 2: ⅌ ton voor Rijst en Arak naar Cowes voor orders; alsook de *Ellida* (Zw.) tot £ 1:10/: ⅌ ton voor Suiker naar het Eng. kanaal voor orders, naar eene der havens tusschen Havre en Gothenburg. *Macasser* bedingd *f* 50 ⅌ last voor Suiker en Koffij op de kust voor Amsterdam. *Wiedeman* (Hamb.) 250 ton, werd voor de Golf van Perzie opgenomen voor *f* 10,500 op de kust te laden. *Javaan* *f* 50 voor Suiker, en *f* 40 voor Koffij, op de kust te laden naar Amsterdam. *Zeelust*, *f* 50 voor Suiker te Cheribon naar Nederland. *Adèle*, 20 $ cents voor Rijst naar Manilla, hier te laden. *Ferdinand Nies*, (Pruis) 20 $ cents voor Rijst naar Hongkong of Macao, te Soerabaija ladende. *Emigrant* (Brem.) werd te Soerabaija opgenomen @ £ 1 ⅌ ton voor Suiker; Kanaal om orders. *Notre Dame des Victoires*, (Fr.) verkreeg 60 francs ⅌ ton voor Suiker, en 65 voor Koffij, op de kust te laden naar St. Nazaire. *Soloo*. naar China bestemd, en de *van Oldenbarneveld*, vertrok naar Rangoon. *John Bibbij* (Eng.) vervolg de reis naar Singapore na gelost te hebben. *Charlotte* (Zw.) bevracht @ £ 1; 10/. ⅌ ton voor Suiker en Arak naar Triest, op de Kust te laden. *Ifiand* (Brem.) laadt voor bevrachter's rekening. *Isaac da Costa*, werd door de N. H. M. opgenomen @ *f* 50 ⅌ last naar Nederland, en op de Kust te laden. *Yssel* doet eene Kust reis met Hout, van Rembang naar Bezoekie @ 20%. St. *Michael*, is door N. H. M. voor *f* 6000 bevracht voor Sydney, *Graaf Dirk* 3, ook door de N. H. M. opgenomen, @ *f* 50 voor Suiker te Cheribon en Pekalongan te laden naar Amsterdam. *Eersteling*, door het Gouvt. opgenomen voor den overvoer van steenen naar Tjilatjap voor @ *f* 3500,— of eén cent per stuk. De Nova Zembla hier te laden naar Rotterdam *f* 40 voor Rijst *f* 4750 voor Suiker.

De volgende schepen laden voor eigen rekening *Reijerwaard*, *Atlas*, *Twee Anthonij's*, *Amazone*, *Maarten van Rossem* (Ned.) *Humbolt* (Brem.) *Wanja* (Zw.) *William Simpson*, (Eng.) *Oriental* (Am.) *Gil Blas* (Fr,) *Valparaiso*, *Louisa Jacoba Johanna*, *Stad Schiedam*, moeten nagezien worden. De *Colibri* (N. Gr.) 250 ton werd alhier voor *f* 13/m. uit de hand verkocht.

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 16 *tot en met den* 30 *September* 1858.

Aanvoer.

Van Batavia, per Ned. Ind. bark *Alnoer*, gezagv. Sech Awab bin Awab Said.

Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 11 September 1858, No. 74.

Van Bandjermassing, per Ned. Ind. bark *Kiem Tian Hoat*, gezagv. Liem Jekong.
71980 ps. maloeka- en kadjangmatten, 15840 boss. bindrotting, 15 pic. herten peezen, 57 do. was, 3700 ps. zilveren munt, *Order*.

Van Batavia. per Ned. Ind. bark *Asiah Bandjermassing*. gezagv. Hadjie Mohamat Saät.

Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 15 September 1858, No. 74.

Van Batavia, per Ned. Ind. bark *Adenan*, gezagv. Aminoedin.

Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 18 September 1858, No. 75.

Van Nederland over Batavia, per Ned. baak *Calypso*, gezagv. D. B. Nolles.

Lading van Nederland.

100 mand. bier, 101 bn. koffij zakken, *C. Damnitz en co.*
10 vs. zilveren en 100 vn. koperen munt, 65 coll. goederen, *Gouvernement.*

Lading van Batavia.

7 kn. en 2 bn. gedr. en gewev. katoen, 1 kist laken, 1 do. doeken, 2 do. sarongs, *C. Dammitz en co.*
1 kist eau de cologne, *F. A. Pringiers.*
1 kist. modewaren, *B. Kopersmit en co.*
10 kn. en 3 vn. genie goederen, *Gouvernement.*

Van Batavia, per Ned. Ind. bark *Berkat*, gezagv. Sohot.

Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 25 September 1858, No. 77.

Van Bandjermassing, per Ned. Ind. bark *Alrachman*, gezagv. Moht. Senan.
25327 bossen bindrotting, 14233 ps. maloeka en kadjang matten, 200 ps. planken, *Gezagvoerder.*

Van Macao, per Ned. bark *Postiljon* gezagv. J. C. van der Pol.
8 kn. zijden, 830 do. thee, *Ma Minson.*
800 kn. thee, *Kee San San.*
6 kn. zijde, 787 pakk. papier, 4 zakk. ijzer, 1066 kn. thee, *Mai Kong San.*
200 kn. thee, 150 boss. chin. wortel, 30 tobb. verw, 2 kn. indigo, *IJe Groh Mie.*

Van Zweden, per Zw. brik *Wanja*, gezagv. A. Soderberg.

Lading van Zweden.

12489 staven en 25 pakken ijzer, *MacNeill en co.*

Van Batavia per Ned. Ind. bark *Kalimanten*, gezagv. Lie Oentat,
Zie Uitvoer te Batavia, Java-Bode dd. 29 September 1858, No, 78.

Uitvoer.

Naar Nederland. per Eng. schip *Northumbrian*. gezagv. James Smit.
7094 pic. suiker, 1000 ps. koehuiden, *MacNeill en co.*
99 pic. koffij, 1 do. suiker, 1 kist gember, 1 do. thee, *B. Kopersmit en co.*

Naar Nederland, per Ned. bark *Nijverheid*, gezagv. E. L. Kerkstra.
7394 pic. gouv. koffij, 3998 do. do. suiker, 180 do. bindrotting, *N. H. M.*
1 pic. koffij, *Wermuth en co.*
15 kn. kembangan water, *Gouvernement.*

Naar Nederland, per Eng, schip *Crouch Brothers*, gez. G. Crouch.
1488 pic. suiker, *MacNeill en co.*

Naar Nederland via Soerabaija, per Ned. bark *Petronella Catharina*, gezagv. F. Hagen.
2 kn. parasols, 1 do. barrè en jaconets, *van den Broek en Veeckens.*
3 kn., 1 pak en 1 vat, *Gouvernement.*
1899 ℔ cochenille en saccatille, 200 do. koffij. *N. H. M.*

Naar Pekalongan, per Ned, Ind. bark *Marzoek*. gezagv. Said Abdulla bin Akhmat Alhabassij.
8000 ps. zilveren guldens, *Gezagvoerder.*

Naar Batavia, per Ned. Ind. bark *Marianne Anthoinette*, gezagv. Winter.
677 ps. balken, *B. Kopersmit en co.*

Naar Nederland, per Ned. bark *Vijf Vrienden*, gezagv. C. Johan.
1999 pic. gouv. suiker, 4727 do. do. koffij, 80 do. bindrotting, *N. H. M.*

Naar Frankrijk, per Fr. schip *Marie Gabrielle*, gezagv. E. Ropers.
52000 pic. koffij, 19828 ℔ indigo, 20 do. bindrotting, *Dorrepaal en co.*

Naar Nederland. per Ned. bark *Maria Anna*, gezagv. F. J. Verschuur.
5655 pic. gouvernements koffij, 1999 do. do. suiker, *N. H. M.*

Naar Batavia, per Ned. Ind. bark *Sara Eleonora*, gezagv. D.
927 ps. balken, 1956 ds. dolken, 650 do. kromhouten, 25 do. planken, *Dorrepaal en co.*
108 kn. geweren, *Gouvernement.*

Naar Nederland per Eng. schip *Saxon King*, gezagv. W.
3662 pic. suiker, 30 do. bindrotting, *MacNeill en co.*

Naar de Golf van Perzie, per Amerik. schip *Telegraph*, gezagv.
7649 pic. suiker, 5 kn. medicijn, 25 ball. japansche kamfer, 100 pic. *Andreas.*

Naar Bandjermassing per Ned. Ind. bark *Alrachman* gezagv.
9500 ps. zilveren guldens, *Gezagvoerder.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 8 *tot en met den* 17 *September* 1858.

Aanvoer.

Van Batavia en Samarang, per Ned. schip *Catharina Wilhelmina*,
300 ledige arak leggers, *Gezagvoerder.*

Van Tjilatjap, per Ned. Ind. schip *Ernst Willem*, gezagv. M.
877 pic. rijst, *Schimmelpenninck en co.*

Van Hongkong per Ned. schip *Reijerwaard*, gezagv. Bru
3 kamferhouten kisten, 29 ks. arak, 43 kisten brandy, 14 kn. likeur, 14 do. cherry, *B. Kopersmit en co.*
81 kn. aardewerk, *Ruyl, Cramer en co.*

Van Samarang per Ned. schip *Gebroeders*, gezagv. de G
180 kn. koopmanschappen, *P. Kervel en co.*
100 kn. bier, *Order.*

Van Batavia per Ned. schip *Antonia Geertruida*. gezagv. D.
100 ledige leggers; 20 manden bier, *Fraser, Eaton en co.*

Van Batavia, per Engelsche schip *Strathfieldsae*. gezagv. W. M
Een partij steenkolen, *Mc. Milan, Marten en co.*

Van Samarang en Nederland per Ned. schip *Josepha Louisa* gez.
80 bn. manufacturen, *Adam en co.*
600 keld. genever, 40 kn. aardewerk, 3 do. koopmanschappen, 12 do.
2 vs, spijkers, *van Leeuwen en co.*

Van Nederland via Samarang, per Ned. schip *Jacoba en Christina*, gez.
1 kist koopmanschappen, *Hammelburg.*
403 coll. ijzerdraad, *Telegraaf.*
30 coll. provisien, 30 vn. boter, *Gezagvoerder.*
1 kist modellen, *Adam en co.*

Van Bandjermassing, per Ned. I. bark *Zein*, gezagv. Sech Moh
4800 ps. maloeka matten, 1630 st. planken, *Gezagvoerder.*

Uitvoer.

Naar Nantes via Samarang en Batavia, per Fr. schip *Marie G* gezagv. Rapers.
2346 pic. suiker, *Angmast en co.*
80 pic. rotting, *Fraser en co.*
661 pic. suiker, *Ruyl, Cramer en co.*

Naar Nederland; via Pasoeroean, per Ned. schip *Jeanette en C* gezagv. J. Verhoeven,
682 schuitjes tin, 100 pic. rotting, *N. H. M.*

Naar Macao, per Ned. schip *Mercator*, gezagv. H. van der W
544 pic. rijst, 20 do. rotting, *Fraser, Eaton en co.*

Naar Sydney per Eng. schip *Amelia Brullat*, gezagv. J. Mor
20 legg. arak, 61 pic. rotting, 2245 do. rijst, 1184 do. suiker, 120
2500 ps. goenie zakken, *Fraser, Eaton en co.*

Naar Macasser, Timor en de Moluccos, per Ned. Ind. stoomb. gezagvoerder F. A. B. Hugenholtz.
8 kn. ijzerwaren, 1 do. glazen knoopen, 100 keld. genever, *Gebr.*
20 pic. zwd. ijzer, *Nasch.*
4 kn. en bn. lijnwaden, *Fraser, Eaton co.*
5 kn. lijnwaden, 100 ks. zeep, *van Leeuwen en co.*
2 kn. man. sigaren, 1 do. lijnwaden, *W. W. Cook en co.*
2 kn. en pakk. lederwerk, *Holger van den Dungen*
1 kist doeken, 200 kistjes zeep, 1 kist batik sarongs, *Ruyl, Cramer*
1 kist boeken, *Adam en co.*
1 kist geweren, *Kruer, von Oven en co.*

Naar de Moluccos en Timor Koepang, per Ned. Ind. brik *Jannette* gezagvoerder L. G. Danckes,
100 picol suiker, *Mc.Millan Marten en co.*

Naar Nederland via Panoeroekan, per Ned. schip *Kortenaer*, gezagv. A.
1354 schuitjes tin, 4002 pic. suiker, 527 do. noten muscaat, 219 do. 200 do. rotting, *N. H. M.*

Naar de Golf van Perzie, per Ned. schip *Johannes Hendrikus F* gezagvoerder Lodewijks.
38 pic. rotting, *Fraser, Eaton en co.*
7081 pic. suiker, 20 do. kandij suiker, 58 do. sapanhout, *L. Johan.*
1/2 legger arak, *Kuiper.*

Naar Banka, per Ned. Ind. bark *Banka*, gez. Said Abd. Kadir bin Aloewi
7600 pic. rijst, 52 do. klapper olie, 251 do. katjang do., *Schimmelpenninck*

Naar Banka per Ned. Ind. bark *Atiat Toolbarie*, gez. Sech Djim A
5250 pic. rijst, *Schimmelpenninck en co.*

Naar New-York via Batavia, per Amerik. schip *Izaak Walton*, gez. J. H.
2350 pic. koffij, 125 do. rotting, 3 vn. gez. vleesch, *Fraser, Eaton en co.*

Aan- en Uitvoer te Padang *van den* 25 *Augustus* *tot en met den* 15 *September* 1858.

Van Batavia per N. I. stoomb. *Padang*, gez. Schipper.
1 vt. pennemessen, 5 kn. manufact., 12 do. Man. sigaren. *H. van ... sel en co.*
2 kn. speelkaarten, 5 do. sarongs, 1 do. chitzen, 2 do. tjelies. *Purvis*
40 Eur. zadels, 4 ks. gember, 1 do. jostecks, 1 do. provisien, 3 pic. 15 kn. sigaren. *P. van Overzee en co.*
30 pic. suiker. *Paine, Stricker en co.*
10 kn. banares opium. *Lie Saei.*
6 kn. ruwe zijde, 5 do. lijnwaden, *f* 6000 zilv. munt. *Aijdiet.*
3 kn. ruwe zijde, 18 do. lijnwaden, *f* 8000 zilv. munt. *Satrie.*
4 kn. bamb. kammen, 82 pic. suiker, 100 ks. genever, 100 doz. vijlen, valsche coralen, 10/m. Jav. sigaren. *Tjia Kiokbie.*
div. gouv. goederen. *Gouvernement.*
20 doz. brandewijn, 10 do. roode do. 480 pakk. Eur. naaigaren, suiker. *Oeij Tam.*
9 kn. ruwe zijde, 60 corg. tjindies. *Sech Awab.*
10 kn. Chin. tabak. *Voor Entrepot.*
29 hammen, 8 doz. bier, 3 do. rotting. *Hissink.*
2 kn. ruwe zijde. *Oeij Intjeng.*
50 vn. arak, 2650 st. madapoll., 75 corg. sarongs, 55 do. slendangs, koper, 400 st. chitzen, 60 doz. borden, 600 do. matrozenmessen, sigaren, 120 doz. madera, 210 corg. tjindies, 3 kn. ruwe zijde, 15 do. gouddraad, 1 do. Eur. naaigaren, 1000 st. stalenpannen, 2 kn. valsche
110 corg. doeken, 19 do. bamb. hoeden, 40 pakk. Eur. naaigaren. 45 kn. 85 st. zijde, 2 pic. rozijnen. *Lim Hoa.*

Van Batavia per Amerik. schip *Philomela*, gez. A. J. Nichols.
190 pic. gomelastiek, 1425 do. rotting. *Oude Lading.*

Van Singapore per Amerik. schip *Ceijlon*, gez. John F. Bassett.
2823 pic. gambier, 2976 ps. buffelhuiden.

Van Batavia per Ned. schip *Nieuw Lekkerland*, gez. M. B. Hofman
500 pic. tin, 4891 do. suiker, 150 do. rotting. *Lading voor Nederland.*
24 vn. bier, 10 kn. brandewijn, 15 pic. suiker, 7 kn. bat. goederen, 1 ... nerie, 30 kn. thee, 3 do. slendangs. 176 tobb. staal, 24 corg. ... st. fluweel, 25 legg. arak. 25 vn. meel, 1 kt. Chin. gouddraad, ... doeken en 3000 st. stroozakken. *Purvis en co.*
23000 st. stroozakken, 8 pic. suiker, 1 ijzerenkist. *Paine, Stricker en co.*
115 kn. wijn, 23 kn. provisien, 100 kn. brandewijn, 50 md. selterwater, doz. bendiezweepen, 8 stell. koffers. *H. van Ryckevorsel en co.*
4150 st. madapoll., 200 do. drills, 3125 ℔ garen, 2 kn. kain pandj., rood katoen, 100 lemeniassen. *Agenten.*
15 pic. staafijzer, 25 vs. verf. *Order.*
198 keld. genever, 40 pic. suiker. *Lim Hoa.*
30 tonn. arak, 1000 st. papiere paijongs. *Lie Tjoeliong.*

Van Samarang en Sumanap per N. I. brik *Hasil Hair*, gez. Said Baoezeer.
250 koij. zout. *Voor Priaman.*
415 cod. Sam. sarongs, 10 do. batik slendangs, 9 do. kains, 19 do. *Gezagvoerder.*

Uitvoer.

Naar Batavia, per Ned. Ind. stoomb. *Padang*, gezagv. Schipper,
180 pic. koffij, *Purvis en co.*
1052 „ „ *Paine Stricker en co.*
200 pic. benzoin; *Lim Thae.*
120 pic. sago, 35 do. koffij, 24 st. bl. moeris; 120 pakk. chin. roode *Lie Groe.*
5 corg. .... katoen broeken, 8 pakk. zeep, 6 corg. blaauw moeris, java sarong, 3 vs. spijkers, 14 st. geweren, 75 katies gambier, *Lim H*

Naar Batavia, per Ned. Ind. brik *Sophia*, gezagv. Schuit.
401 pic. rotting, 31 kn. lijnwaden, 20 ks. blik, *H. van Rijckevorsel en co.*
221 pic. rotting, 3 do. dammer, 15 do. benzoin, 2261 ks. zeep, 10 bn. zakken, *Purvis en co.*

Naar Amerika, per Amerik. Schip *Ceylon*, gezagv. John F.
2994pic. koffij, *Paine Stricker en co.*

Naar Amerika per *Philomela*, gezagv. A. G. Nicols.
2899 pic. koffij, 228½ rotting, *Paine Stricker en co,*
Naar Nederland, per Ned. bark *Nieuw Lekkerland*, gezagv. M. B. H
6280 pic. koffij, 255 do. sagomeel, 52 do. paarl. soga, *N. H. M.*

Aangekomen Passagiers te Batavia

van den 6den tot en met den 8sten October 1858.

Met de N. I. stoomboot Samarang Packet, kapt. J. F. Scheel, de hh. de Beijerinck, Bergsma, Fredriks, Chaulan, Mevr. Bodier, Mejufvr. Ch... van Dam van Samarang via Cheribon.

Met de Ned. bark Willem Daniel, kapt. T. de Meester, de heer A. G... Roggen van Amsterdam.

Met de Ned, bard d' Elmina, kapt. P. C. Tuengs, Mevr. van der ... van Tagal.

Met het Bremer schip Humbolt, kapt. C. W. W. Schierenburg, de hh. ...mann en Rose van Samarang.

GEDRUKT BIJ H. M. VAN DORP TE BATAVIA.